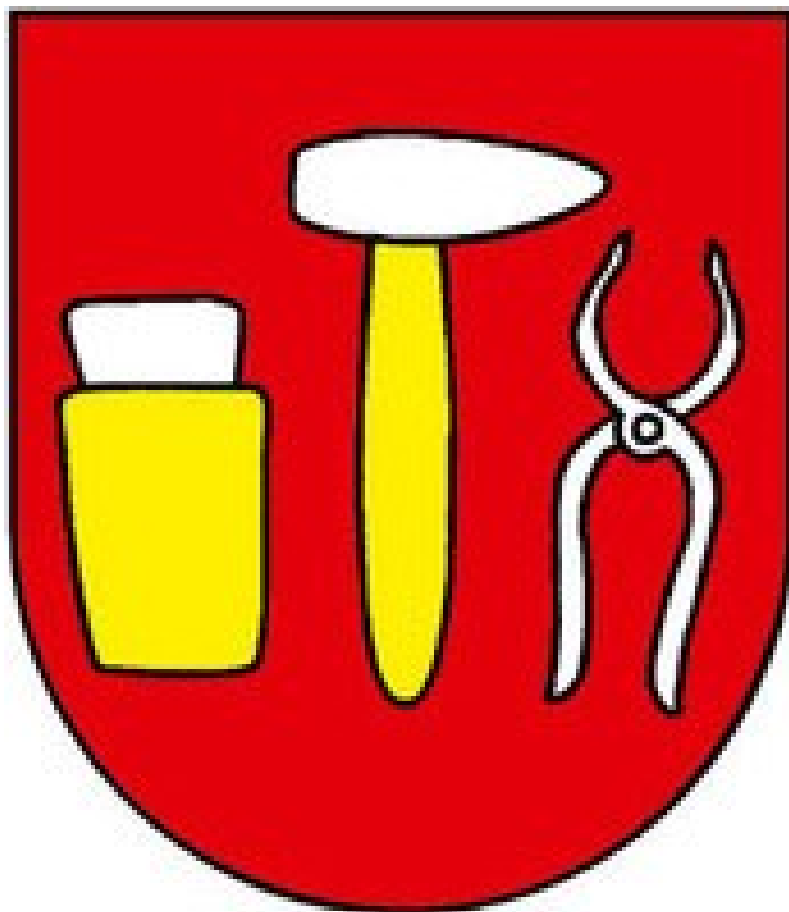

PROGRAM ROZVOJA OBCE ŠTÍTNÍK

© Obec Štítník 2023

Obsah:

Úvod	5
Zámer spracovania PRO Štítnik.....	6
Ex – post hodnotenie existujúceho PHSR na roky 2007 – 2014	11
1. A – Analytická časť	15
1.1 História obce	15
1.1.1 Kultúrne a historické hodnoty obce	19
1.1.2 Symboly obce	24
1.2 Prírodné, environmentálne a ekologické prostredie	24
1.2.1 Dopravná a administratívna poloha obce	24
1.2.2 Prírodný potenciál obce	25
1.3 Obyvateľstvo	29
1.3.1 Demografický vývoj obce	29
1.3.2 Veková štruktúra obyvateľstva	33
1.3.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	34
1.3.4 Národnostná štruktúra obyvateľstva	35
1.4 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj obce	36
1.4.1 Ekonomická štruktúra obce vytváraná súkromným sektorom	36
1.4.2 Ekonomická aktivita obyvateľstva	36
1.4.3 Nezamestnanosť v obci Štítnik – vývoj počtu nezamestnaných	37
1.4.4 Veková štruktúra nezamestnaných v obci Štítnik	40
1.4.5 Nezamestnanosť v obci podľa dĺžky evidencie	41
1.4.6 Ľudia, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia	42
1.5 Sociálna infraštruktúra	43
1.5.1 Domový a bytový fond	43
1.5.2 Dopravná a technická infraštruktúra	45
1.6 Hospodársko-ekonomický potenciál obce	48
1.6.1 Poľnohospodárska výroba	48
1.6.2 Lesná výroba	49
1.6.3 Priemysel	49
1.6.4 Pracovné príležitosti	50
1.6.5 Trhové služby, maloobchod	50
1.6.6 Podnikateľská aktivita	50
1.6.7 Cestovný ruch	51
1.6.8 Kultúra, šport a ostatné služby	52
1.6.9 Ubytovacie služby	54
1.6.10 Cestovný ruch v mikropriestore	54
1.6.11 Občianska vybavenosť obce	55
1.7 Školstvo a vzdelávanie	56
1.8 Zdravotná a sociálna starostlivosť	58
1.9 SWOT analýza obce Štítnik	58
2. B – Strategická časť	64
2.1 Strategické ciele, priority a opatrenia	64
3. C – Programová časť	66

3.1.1 Prírodné zdroje	66
3.1.2 Ľudské zdroje	66
3.1.3 Ekonomické zdroje	66
3.1.4 Materiálne a fyzické zdroje	66
3.2 Stratégia rozvoja obce	66
3.2.1 Globálny cieľ č. 1	67
3.2.1.1 Špecifický cieľ č. 1	67
3.2.1.1.1 Opatrenie č. 1	67
3.2.1.1.2 Opatrenie č. 2	67
3.2.1.2. Špecifický cieľ č. 2	67
3.2.1.3.1. Opatrenie č. 1	67
3.2.1.3 Špecifický cieľ č. 3	68
3.2.1.3.1 Opatrenie č. 1	68
3.2.1.4 Špecifický cieľ č. 4	68
3.2.1.4.1 Opatrenie č.1	68
3.2.2 Globálny cieľ č. 2	68
Opatrenie 1: Rozvoj školskej infraštruktúry	68
Opatrenie 2: Rozvoj sociálnej infraštruktúry	68
Opatrenie 3: Rozvoj zdravotnej infraštruktúry	69
Opatrenie 4: Rozvoj kultúrnej infraštruktúry	69
Opatrenie 5: Program rozvoja bývania	69
3.2.3 Globálny cieľ č. 3	70
3.2.3.1 Špecifický cieľ č. 1	70
3.2.3.1.1 Opatrenie č. 1	70
3.2.3.1.2 Opatrenie č. 2	70
3.2.3.1.3 Opatrenie č. 3	70
3.2.3.2 Špecifický cieľ č. 2	70
3.2.3.2.1 Opatrenie č. 1	70
3.2.3.3 Špecifický cieľ č. 3	70
3.2.3.3.1 Opatrenie č. 1	70
3.2.3.3.2 Opatrenie č. 2	71
3.2.3.3.3 Opatrenie č. 3 Podpora revitalizácie vodného hradu..	71
3.2.3.3.4 Opatrenie č. 4 Podpora revitalizácie pietnych miest.	72
3.2.3.3.5 Opatrenie č. 5 prezentácia Mikroregiónu, marketing a IS ...	72
3.2.3.3.6 Opatrenie č. 6 Podpora zvýšenia kvality služieb	71
3.2.4 Globálny cieľ č. 4	72
3.2.4.1 Špecifický cieľ č. 1	72
3.2.4.1.1 Opatrenie 1: Ochrana a racionálne využívanie vôd	72
3.2.4.1.2 Opatrenie 2: Ochrana ovzdušia	72
3.2.4.2 Špecifický cieľ č. 2	72
3.2.4.2.1 Opatrenie 1: Rozvoj infraštruktúry odpad. hospodárstva .	72
3.2.4.2.2 Opatrenie 2: Environmentálne vzdelávanie detí a obyv....	72
3.2.5 Globálny cieľ č. 5	73
3.2.5.1 Špecifický cieľ č.1	73
3.2.5.1.1 Opatrenie 1: Zavádzanie a rozvoj ekologického poľnoh. ..	73
3.2.5.1.2 Opatrenie 2: Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnoh.	73

3.2.5.2 Špecifický cieľ č. 2	73
3.2.5.2.1 Opatrenie 1: Rozvoj lesného hospodárstva	73
3.2.5.2.2 Opatrenie 2: Rozvoj vodného hospodárstva	73
3.2.5.2.3 Opatrenie 3: Rozvoj agroturistiky	73
4. Programový plán – priority	75
Priorita č. 1: Rozvoj technickej infraštruktúry – kanalizácia a ČOV	76
Priorita č. 2: Infraštruktúra vzdelávania – Rekonštrukcia priestorov Základnej školy	76
Priorita č. 3: Rozvoj dopravnej infraštruktúry	76
Priorita č. 4: Zlepšenie podnikateľského prostredia	77
Priorita č. 5: Odpadové hospodárstvo	78
Priorita č. 6: Rozvoj cestovného ruchu	79
Priorita č. 7: Program rozvoja bývania – Rekonštrukcia a výstavba rodinných domov, bytov a nájomných bytov.....	80
Priorita č. 8: Rozvoj zdravotnej infraštruktúry - Rekonštrukcia zdravotného strediska	81
5. Záver	83

1. ÚVOD

Program rozvoja obce Štítňnik na roky 2023 -2030 je strednodobý plánovací dokument, spracovaný v zmysle Zákona o podpore regionálneho rozvoja 531/2001 Z.z (aktualizovaný ďalej v zmysle 539/2008 a následne 309/2014).

Jeho východiskom je realizovaná aktuálna analýza, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie ako aj využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a možností, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a kultúrneho rozvoja obce.

Programom rozvoja obce Štítňnik sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a environmentálnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a environmentálneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Program pozostáva z :

- a) analytickej časti,
- b) strategickej časti,
- c) programovej časti,
- d) realizačnej časti a
- e) finančnej časti.

Zámer spracovania PHSR obce (ďalej program rozvoja obce) Štítňnik

Názov dokumentu	Program rozvoja obce Štítňnik na roky 2023 - 2030
Forma spolupráce	<p>Program rozvoja obce Štítňnik na roky 2023 – 2029 (ďalej len "PRO" 2023 - 2029) bude spracovaný v súlade sMetodikou na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, verzia 2.0, ktorá bola vydaná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR vo februári 2015, a to v nadväznosti na Zákon č. 309/2014 Z.z. zo dňa 18. Júna 2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.</p> <p>Program rozvoja obce bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja a bude zohľadňovať ciele a priority ustanovené v</p>

	<p>Program rozvoja vyššieho územného celku, (Košického samosprávneho kraja) a v súlade so záväznou časťou územnoplánovacej dokumentácie obce Štítnik.</p> <p>Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva a bude vykonaný participatívnym spôsobom so zapojením odborníkov (konzultácie) a za účasti širokej verejnosti.</p>
<p>Riadenie spracovania procesu</p>	<p>Za riadenie procesu spracovania bude zodpovedať riadiaci tím zložený zo zástupcov obecného úradu, obecného zastupiteľstva.</p> <p><u>Koordinátor riadiaceho tímu:</u> Ladislav Belányi – starosta obce</p> <p><u>Členovia riadiaceho tímu za obec:</u></p> <p>Ondrej Kalina – predseda finančnej komisie a správy obecného majetku, pre podnikanie a služby</p> <p>Mgr. Yveta Zdechovanová – predseda komisie výstavby, územného plánovania, poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a ochrany životného prostredia</p> <p>Mgr. Peter Vester – predseda komisie vzdelávania, športu a mládeže, kultúry a záležitostí ZPOZu, sociálnej a bytovej výstavby</p> <p>Zástupca súkromného sektora – Ján Zobola</p> <p>Ing. Margita Vilimová, PhD. – projektový manažér</p>
	<p>Riadiaci tím zodpovedá za:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● celkovú koordináciu spracovania 2023 – 2030; ● zostavenie Zámeru spracovania PRO; ● spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia a za spolupráce zamestnancov OcÚ; ● určenie tém na spracovanie charakteristiky územia; ● spracovanie východísk pre strategickú časť v spolupráci so zamestnancami OcÚ (vyhodnotenie predchádzajúceho PHSR, vyhodnotenie väzieb na ďalšie koncepčné dokumenty, súhrnné zhodnotenie situácie cieľového územia, pomenovanie problémov a hľadanie príčin zistených problémov); ● vypracovanie strategickej vízie na základe podkladov od pracovných skupín; ● vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov; ● stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) odhad ich financovania (výšky a zdroje financovania) v spolupráci s pracovnými skupinami;

	<ul style="list-style-type: none">● vypracovanie formulárov pre prípravu navrhnutých projektov v spolupráci s pracovnými skupinami;● vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PRO;● vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PRO;● fungovanie partnerstva, informovanie verejnosti o realizácii PRO a v prípade potreby verejné prerokovanie aktualizácie PRO;● spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PRO v spolupráci;● rozpracovanie indikatívneho finančného plánu do akčných plánov;● finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie <p>Za tvorbu obsahu budú zodpovedať pracovné skupiny zriadené zo zástupcov obce a partnerských organizácií.</p> <p>Členovia pracovných skupín za obec budú nominovaní štatutárnym zástupcom obce. Pre partnerské organizácie bude ponúknuté členstvo v pracovných skupinách na báze dobrovoľnosti a v prípade záujmu o členstvo bude s nimi uzavretá Partnerská dohoda (vzor partnerskej dohody uvedený v Metodike).</p> <p>Pre účely pracovania dokumentu budú zriadené 3 pracovné skupiny:</p> <ul style="list-style-type: none">● pre oblasť hospodárstva (cestovný ruch, zamestnanosť, podnikanie, služby, financie, kultúra, šport)● pre oblasť sociálnych vecí (sociálne služby, vzdelávanie, zdravotníctvo, bývanie, poriadok a bezpečnosť, občianska vybavenosť a pod.)● pre oblasť životného prostredia (dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie) <p>Pracovné skupiny budú zodpovedať za:</p> <ul style="list-style-type: none">● prerokovanie východísk pre strategickú časť;● prípravu podkladov pre formuláciu strategickej vízie obce;● špecifikáciu opatrení, návrh aktivít a stanovenie poradia dôležitosti opatrení a aktivít, projektov vrátane merateľných ukazovateľov výsledku a dopadu;● vypracovanie návrhu hodnotiacich tabuliek podľa oblastí – politik k navrhnutým opatreniam pre výber projektov v súlade s finančno – ekonomickými možnosťami;● prerokovanie návrhu finančnej časti.
--	---

	Proces spracovania PHSR 2023 – 2029 bude prebiehať v úzkej komunikácii s verejnosťou. Verejnosť bude pravidelne oboznamovaná s priebežnými výstupmi prostredníctvom webovej stránky obce Štítik. Obyvatelia budú môcť zároveň vyjadriť svoje názory a podnety formou dotazníkového prieskumu.
Obdobie spracovania	Od 01.09.2023 do 30.03.2024
Financovanie spracovania	Spracovanie bude financované zo zdrojov Obce Štítik vo vlastnej réžii

Ú 2 – Harmonogram spracovania PHSR

Termín	IX./2023	X./2023	XI./2023	XII./2023	I./2024	II./2024	III./2024
úvod							
Analytická časť							
Strategická časť							
Programová časť							
Realizačná časť							
Finančná časť							
Záver							

Ú 8 – Štruktúra dokumentu

Úvod

- obsah dokumentu (podľa jednotlivých kapitol);
- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR;
- stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia.

Časť 1: Analytická časť

- kompletná analýza vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát (ďalej len "dátová základňa") podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie;
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31.12. príslušného roku);
- analýza silných a slabých stránok územia;
- identifikácia hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov);

- analýza vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území (zoznam);
- analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození);
- analýza väzieb územia;
- SWOT analýza (súhrnná tabuľka, syntéza výsledkov);
- analýza možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja;
- identifikácia východísk a možných riešení;
- odhad budúceho možného rozvoja.

Časť 2: Stratefická časť

- vízia územia;
- formulácia a návrh stratégie;
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna a environmentálna).

Časť 3: Programová časť

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám;
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Časť 4: Realizačná časť

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO;
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie;
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám;
- system monitorovania a hodnotenia;
- akčný plan na daný rozpočtový rok s výhľadom na 3 roky ($x + 3$) – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Časť 5: Finančná časť

- indikatívny finančný plan na celú realizáciu PRO;
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno – ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce/VÚC;
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver

- informácia o schválení a zverejnení PRO

1. 2 Ex-post hodnotenie existujúceho PHSR obce Štítik 2016 – 2023

Obec si zachováva svoju úlohu spádovej obce, pričom do seba kumuluje do seba ďalšie funkcie (vzdelávaciu, obchodnú a zdravotnícku) pre obyvateľov zo zázemia.

Vplyvom rozvoja strediskových obcí na vidieku sa rozširuje ďalší rozvoj celého vidieckeho zázemia. V rozvoji vidieckeho prostredia hrajú dôležitú úlohu predovšetkým vnútorné aktivity, endogénny rozvoj.

Nasledujúca časť prezentuje zoznam opatrení, ktoré sa čiastočne alebo úplne realizovali v predchádzajúcom programovacom období:

Priorita č. 1: Rozvoj technickej infraštruktúry

Úlohy a opatrenia	Plnenie	
Opatrenie č. 1	Zabezpečiť účinné čistenie odpadových vôd a napojenie domácností a iných objektov v obci na kanalizačnú sieť	
Úloha č. 1	Vytvorenie projektovej dokumentácie na výstavbu kanalizácie a čističky odpadových vôd v obci	nesplnené
Úloha č. 2	Na základe projektovej dokumentácie zabezpečiť výstavbu kanalizácie čističky odpadových vôd	nesplnené

Priorita č. 2: Zlepšenie podnikateľského prostredia

Úlohy a opatrenia	Plnenie	
Opatrenie č. 1	Vybudovanie komplexnej technickej infraštruktúry v obci	
Úloha č. 1	Obnova pamiatkovej zóny	Splnené čiastočne (len námestie)
Úloha č. 2	Rekonštrukcia historickej budovy radnice	nesplnené
Úloha č. 3	Rekonštrukcia budovy Kultúrneho domu na podnikateľský inkubátor	častočne splnené
Úloha č. 4	Rekonštrukcia Domu služieb	splnené
Úloha č. 5	Rekonštrukcia a zateplenie Zdravotného strediska	splnené
Opatrenie č. 3	Podporovať vybudovanie priemyselného parku	

Úloha č. 1	Vybudovanie priemyselného parku v časti miestnej komunikácie vedúcej ku bývalej nákladnej železničnej stanici	nesplnené
------------	---	-----------

Priorita č. 3: Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Úlohy a opatrenia	Plnenie	
Opatrenie č. 1	Zabezpečiť opravu a rozvoj cestných komunikácií	
Úloha č. 1	Obnova, oprava a rekonštrukcia ciest – jestvujúcich miestnych komunikácií IV. triedy	takmer splnené
Úloha č. 2	Projekčná príprava a výstavba peších komunikácií v obci	takmer splnené
Úloha č. 3	Obnova a dobudovanie cestných kanalizačných rigolov	nesplnené

Priorita č. 4: Odpadové hospodárstvo

Úlohy a opatrenia	Plnenie	
Opatrenie č. 1	Rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva	
Úloha č. 1	Výstavba III. etapy skládky tuhého komunálneho odpadu	takmer splnené
Úloha č. 2	Uzavretie a rekultivácia malých divokých skládok	čiastočne splnené
Úloha č. 3	Budovanie zariadení na zneškodňovanie a recykláciu odpadov	nesplnené
Úloha č. 4	Zabezpečenie separácie komunálneho odpadu v obci	splnené
Úloha č. 5	Zabezpečenie pravidelnej starostlivosti o zber TKO a odvoz na skládku TKO a tvorba a rekonštrukcia priestorov na separovaný zber odpadov	čiastočne splnené
Úloha č. 6	Budovanie obecných biokompostární	nesplnené

Priorita č. 5: Rozvoj cestovného ruchu

Úlohy a opatrenia	Plnenie	
Opatrenie č. 1	Podpora tvorby produktov cestovného ruchu a zvyšovanie kvality poskytnutých služieb návštevníkom obce	
Úloha č. 1	Vybudovanie priestorového informačného systému	nesplnené
Úloha č. 2	Vytvorenie podmienok sprístupnenia kultúrno-historických pamiatok v obci pre návštevníkov obce	častočne splnené
Úloha č. 3	Vytvorenie podmienok pre letnú a zimnú turistiku, výstavba viacúčelového športového areálu	nesplnené
Úloha č. 4	Budovanie cyklotrás, peších turistických trás a náučných chodníkov	nesplnené
Úloha č. 5	Možnosť rekonštrukcie starších rodinných domov vo vlastníctve obce na ubytovacie zariadenia potrebné služby v cestovnom ruchu	nesplnené
Úloha č. 6	Vytváranie nových atraktivít cestovného ruchu, marketing rozvoja turizmu	nesplnené
Úloha č. 7	Vypracovanie strategickej štúdie vidieckej turistiky v obci	nesplnené
Úloha č. 8	Podpora športových klubov a organizovanie športových podujatí	splnené
Opatrenie č. 2	Výstavba rekreačnej vodnej nádrže v lokalite bývalého „Rybníka“ v južnej časti katastra obce Štítik a prístupovej komunikácie k vodnej nádrži	
Úloha č. 1	Vytvorenie projektovej dokumentácie na výstavbu vodnej nádrže	nesplnené
Úloha č. 2	Na základe projektovej dokumentácie zabezpečiť výstavbu vodnej nádrže, prístupovej komunikácie a potrebných parkovacích miest s infraštruktúrou cestovného ruchu	nesplnené

Z naplánovaných priorít a opatrení, ktoré boli zrealizované spomením tieto projekty: obnova Pamiatkovej zóny – námestia v rámci projektu **Regenerácia obce Štítnik**, ďalej projekt **Modernizácia verejného osvetlenia v obci Štítnik**, kde došlo k výmene svietidiel na verejnom osvetlení.

Realizácia uvedených projektov výrazne ovplyvnila socio-ekonomický rozvoj obce. Vytvorili sa podmienky pre zvýšenie atraktívnosti a konkurencieschopnosti obce.

Projekt Regenerácia obce Štítnik prispel k vyriešeniu dlhodobých problémov s nevyhovujúcim takmer havarijným stavom hmotnej infraštruktúry v centre obce. Obidva projekty prispeli k zníženiu nákladov na údržbu majetku obce.

Vybudovanie priemyselného parku v katastri obce považujeme za nereálne, nakoľko chýba dostatočná motivácia pre alokovanie investičného kapitálu. Jediná konkurenčná výhoda – disponibilná pracovná sila nie je dostatočným impulzom pre potenciálneho investora. Navyše u nezamestnaných prevláda nízka vzdelanostná úroveň, čo je charakteristické aj pre celú spádovú oblasť. Taktiež chýba priama napojenosť obce na nadradenú cestnú infraštruktúru, čo je rozhodujúcim faktorom v prípade vybudovania priemyselného parku. Podnikateľské prostredie celkovo zaostáva, nie je dostatočne vybudovaná technická infraštruktúra.

Pri hľadaní a stanovení rozvojových možností obce je preto potrebné vychádzať z miestnych špecifík vedúcich k diverzifikácii lokálnej ekonomiky s dôrazom na spracovateľský priemysel a na miestnu finalizáciu výrobkov z dreva. Vzhľadom na prírodné podmienky je vhodné obnoviť pestovanie ovocia, optimálny rozvoj využitia pastvín a lesných plôch.

S ohľadom na prírodné dedičstvo a na kultúrne bohatstvo je vhodné sa zamerať na cieľavedomý a intenzívnejší rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a s tým súvisiacich služieb. K dosiahnutiu spoločenského rozvoja je dôležité posilniť spoluprácu medzi kľúčovými miestnymi a regionálnymi aktérmi regionálneho rozvoja.

Realizácia ostatných priorít a opatrení sa presúva do ďalšieho programovacieho obdobia, nakoľko sa jedná o aktivity, ktoré si vyžadujú rozsiahlejšiu prípravu a väčší časový rámec.

A. ANALYTICKÁ ČA SŤ

Rozvojová úroveň priestoru a teda i obce je ovplyvnená tromi základnými podmienkami:

- disponibilitou rozvojového potenciálu,
- schopnosťou využitia rozvojového potenciálu,
- vonkajším prostredím, ktoré tvorí legislatíva, ekonomický rozvoj spoločnosti,
- disponibilita verejných zdrojov a systém ich prerozdelenia.

Rozvojový potenciál obce tvorí jej územná a ekonomická priestorová štruktúra, ktorá je systemizovaná v týchto skupinách:

- prírodné zdroje,
- obyvateľstvo,
- miestne hospodárstvo,
- sociálna infraštruktúra,
- technická infraštruktúra.

Jednotlivé podsystémy priestorovej štruktúry sú navzájom späté je ťažké určiť, ktorý z uvedených faktorov je najdôležitejší. Preto pri analýze rozvojových faktorov a rovnako pri ich prognózovaní je potrebné venovať dostatočnú pozornosť všetkým faktorom. Nevyváženosť rozvojových faktorov obmedzuje dynamiku rozvoja a je jednou z príčin rozvojovej diferenciacie medzi obcami a regiónmi.

A 1. História

Obec a jej historické pamiatky zasahujú do Gotickej doby a predstavujú históriu celého regiónu Gemer.

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1243 v listine kráľa Bela IV. Ákošovcom, kde sa spomína ako Chitnek. V dokumente sa uvádza, že kráľ toto územie venuje synom Matúša Bebeka Ditrichovi a Filipovi. Dejinné podklady dokladujú vznik osídlenia ešte skôr a počiatky siahajú až do staršieho stredoveku. V 12. Storočí patrili kráľovským zbrojnošom, ktorí vlastnili Gemerský hrad. V spomínanej dotačnej listine sa ako vôbec prvý v Uhorsku spomína Ditrichov hámor na železo.

Stredoveké osídlenie je zachytené archívnym výskumom - v polohe medzi Štítnikom a Kunovou Teplicou je zaniknutá stredoveká osada Torno - Trnava, na zaniknutej stredovekej dedine Somkút. Evodovanou archeologickou lokalitou ostáva historické centrum obce Štítnik, tzv. vodný hrad založený v 15. storočí a evanjelický kostol.

V roku 1244 získal Štítnik od ostrihomskeho arcibiskupa Čanáda patronátne právo pri voľbe farára.

Názov obce (Chytnek, Chetnug, Chetnek, Citnik, Czethnek, Schitnek, Schitnik) je odvodený buď z mena výrobcov štítov, alebo súvisí s označením uhliarkych milierov (vulgo sczyty). Teda to potvrdzuje skutočnosť, že miestny obyvatelia sa od začiatku venovali ťažbe nerastov, najmä železnej rudy, ktorú aj spracovávali, ale aj medi, pričom natrafili aj na ložiská zlata.

Historické dokumenty a okolnosti zaraďujú Štítnik medzi prvé miesta, kde sa začala spracovávať železná ruda a rozvíjalo sa hutníctvo na Slovensku, ale aj v celom bývalom Uhorsku.

Už roku 1320 obec získala právo mýta a trhu a o osem rokov neskôr mestské výsady podľa krupinského práva od kráľa Karola Róberta (právo samostatného súdnictva, právo meča, oslobodenie od platenia mýta na celom území v Uhorsku).

Z roku 1344 pochádza prvý písomný záznam o využití vodnej energie v železiarstve na území Uhorska. Slovo maša (massa) – pochádza zo Štítnika a označuje menší hámor.

Ako znak mesta sa už v roku 1355 spomína farnosť a kostol Blahoslavenej Panny Márie – súčasný gotický monument – národná kultúrna pamiatka.

V roku 1417 kráľ Žigmund udelil mestu jarmočné právo.

Najväčší rozmach Štítnik zaznamenal v roku 1427, kedy mal 67 usadlostí, čím sa radil medzi ľudnatejšie obce na Slovensku.

V 15. storočí ako prvý na Gemeri vznikol cech štítnických kováčov (artikuly mali z roku 1448), kedy bol zaradený aj medzi hlavné strediská železiarskej výroby nielen na Gemeri, ale aj v celom Hornom Uhorsku.

Pre Štítnik boli typické aj pušky “hákovnice” vyrábané už od 15. storočia.

Z roku 1556 je zachovaný záznam o mestskej latinskej škole.

V interiéri miestneho evanjelického a.v. kostola sa našiel prvý nepriamy doklad slovenskej svetskej piesne z roku 1571.

Obyvateľstvo bolo prevažne slovanské s niekoľkými nemeckými a maďarskými rodinami. Valasi tvorili v Štítniku osobitnú sociálnu vrstvu (mali osobitné výsady a tzv. Valasský opasok s osobitými výsadami, znova potvrdený Františkom Vesselényim v roku 1635).

V roku 1555 a 1709-1710 bol v Štítniku mor, ktorý si vyžiadal 1700 obetí.

O rozvoji mestečka sa zaslúžila aj rodina Bebekovcov.

V 18. storočí tu Juraj Ambrózi založil prvý učiteľský spolok v Uhorsku.

V 17. storočí bol Štítnik zaradený medzi významné strediská remeselníckej výroby a v polovici 18. storočia tu pracovalo 120 rozličných remeselníckych dielní (okrem už spomínaných to boli aj zvonkolejáři, hámorníci, súkeníci, gombičkáři a iní remeselníci). Dedinský charakter zástavby námestia charakterizujú – kúrie, kostol, zachovalo sa niekoľko meštiackych domov, Rokokovo-klasicistická kúria postavená v roku 1783 (na fasáde štítu je erb a letopočet stavby).

Okolo roku 1790 pracovala v mestečku i papiereň.

V roku 1785 existovala v meste verejná knižnica gemerského evanjelického seniorátu. Od roku 1792 pôsobila v Štítniku Čitateľská spoločnosť (jej činnosť trvala pre zákaz cisára len 6 rokov). V Štítniku sa našli významné zbierky piesní a tancov z 2. polovice 18. storočia (slovenské ľudové piesne), ktoré sú po prvýkrát označené ako slavic, resp. hungaro – slavica.

V roku 1803 zachvátil Štítnik veľký požiar, ktorý zničil najkrajšiu časť mestečka i s katolíckym kostolom, spolu 25 domov. Evanjelický kostol ostal požiarom nedotknutý.

Počas tureckej okupácie slúžili výrobky zo železa, ako aj tržby z ich predaja na výkupné pre Turkov. Počas tureckej okupácie sa železiarska výroba v obci nezastavila, práve naopak zaznamenala veľký rozmach. V roku 1804-1805 pracovalo v mestečku 10 slovenských pecí a 10 hámrov, v roku 1847 bola postavená nova vysoká pec. Medzi výrobky, ktoré sa vyrábali v miestnych hutníckych a kováčskych dielnach patrili: šable (fringie) pre Rákoczyho vojsko, pušky (hákovnice).

Obchodníci so železom už v 15. storočí mali kráľovské privilégia – obchod so železom obstarávali povozné spoločnosti, jedna z nich mala svoje sídlo v Štítniku (okupovali kované železo a rozvážali ho do vzdialenejších miest).

Od roku 1833 sa tunajšie podniky spojili v tzv. Štítnickú Concordiu (vznikla z dôvodu nedostatku paliva na ďalšie spracovanie surového železa, surové železo sa odvážalo k rafinériám a valcovniam vybudovaným v roku 1845 v Pécsi). V roku 1847 vyrobila Concordia 1863 ton surového železa. Zásobovala protihabsburské povstanie a taktiež počas maďarského povstania vyrobila 20 tisíc delových gúľ.

Produkt slovenských pecí, surová železná hruda sa o ohreve v ohrievacích vyhniach vykovala pod ťažšími kladivami na železný polotovár, ktorý sa ďalej spracoval vo vykúvacích hámroch do tvaru požadovaného spotrebiteľmi.

Popri baníctve a hutníctve, ktoré najviac ovplyvnilo rozvojový proces, sa v obci rozvíjali aj kovospracujúce a iné remeslá. (Pozoruhodné je, že v gotickom kostole dominante obce mal každý cech svoje miesto a lavicu.) Ťažba a výroba železa v Štítniku mala celokrajinskú dôležitosť, hlavne čo sa týka rozvoja samotného horného Uhorska.

Pod vplyvom hospodárskeho útlmu sestry Alžbeta a Aranka Szontághové v roku 1905 zaviedli novú čipkársku techniku (irlandské quipure) – ako prvú v celom Uhorsku. Podľa

upravenej formy a vlastného vkusu, berúc do úvahy originálne ľudové, najmä gemerské motívy (čím sa stali výrobky neskôr ešte hodnotnejšími). Čipkárstvo vyučovali na kurzoch. Čipky boli dobre známe a obľúbené v celej Európe. Dovážali sa do Mníchova, Benátok a iných európskych miest.

Začiatkom 20. storočia tu ešte pracoval medený hámor (jediný medený hámor na Gemeri), ktorý v tom čase zamestnával do 30 ľudí.

Na Hornom Hrádku sa obnovila ťažba v 50. rokoch a trvala až do roku 1955. Počas tohto obdobia bola objavená Ochtinská aragonitová jaskyňa.

Postupným zánikom baníctva (stare bane sa vyčerpali) a továrenskou výrobou (zánik remeselníckych dielní a manufaktúr) Štítnik začal hospodársky upadať. Ťažilo sa ešte v "sárkányiovských" baniach, ale už len pre vlastné podniky a hutý na okolí, ktoré však tiež onedlho zanikli.

Štítnik bol známy aj poľnohospodárskou výrobou. Pestoval sa tu chýrny štítnický tabak a obhospodarovali sa jablkové a čerešňové sady.

Žilo tu veľa zemanov, ktorí stavali meštianske domy a kúrie.

V meste okrem remesiel, obchodu a železiarstva prevital čulý spoločenský a duchovný život. Štítnik sa v 18. storočí považoval za jedno zo stredísk kultúrneho života i vzdelávania na Gemeri.

To, že mesto rástlo ako banské stredisko poukazujú v súčasnosti aj klenoty minulosti. Boli vybudované rôzne historické stavby (vodný hrad, barokové súsošie mariánskeho stĺpu – tzv. morový stĺp, kostol Sv. Júdu Tadeáša, meštianske domy, radnica, kúrie, dostavaný bole v. a.v. gotický kostol) a zachovalo sa aj mnoho iných artefaktov (tzv. štítnický poklad).

Po zániku gymnázia pôsobili v Štítniku dve cirkevné ľudové školy, evanjelická so 120 žiakmi a rímskokatolícka, ktorú pri jej zriadení v roku 1875 navštevovalo 85 žiakov. Vyučovacím jazykom bola maďarčina, podobne ako v detskej opatrovni, založenej na konci 19. storočia. Medzi dôležité vymoženosti života štítnických obyvateľov v druhej polovici 19. storočia patrilo zriadenie lekárskej služby, vytvorenie dobrovoľného hasičského zboru v roku 1878 a vlakové spojenie, keďže v roku 1893 bola daná do prevádzky železničná trať Plešivec - Slavošovce.

Postupný úpadok Štítnika ako mestečka sa nezastavil ani v období Československej republiky (1918 - 1938) a Slovenskej republiky (1939 - 1945). V roku 1921 bolo v obci 250 domov a 1361 obyvateľov, v období Slovenskej republiky r. 1940 tu žilo 1345 ľudí. Štítnik sa stáva poľnohospodárskou obcou. Kedysi chýrny železiarsky priemysel sa po prvej svetovej vojne vo väčšom rozsahu neobnovil. Vzdelanie obyvateľstvu poskytovala ľudová škola. V roku 1925 školské orgány zriadili v Štítniku trojtriednu meštiansku školu, ktorá bola s piatimi triedami ľudovej školy umiestnená v novej spoločnej budove (budova z roku 1913).

Na konci druhej svetovej vojny sa obec zapojila do Slovenského národného povstania. Výzor obce, najmä jej okrajových častí, sa v druhej polovici 20. storočia začal meniť. Dopĺňajú ho pavilóny základnej školy, postavené v rokoch 1964 - 1968, dvojposchodové činžiaky z rokov 1974 - 1978 a pribúdajúce moderné rodinné domy.

Popri základnej škole pôsobí v Štítniku od roku 1954 odborné učilište, ktoré si vybudovalo svoj areál na lokalite vodného hradu. Stavebné zásahy sa však výraznejšie nedotkli centra obce, ktoré si, až na úpravu trasovania cesty od Jelšavy južne od ev.a.v. kostola, ktoré znamenalo odbúranie štyroch drobných obytných domov so spoločným dvorom a na stratu jedného poschodového meštianskeho domu v susedstve radnice, zachovalo svoj pôvodný výraz, ku ktorému dospelo pri rozmachu železiarkej výroby výstavbou v druhej polovici 18. a v prvej polovici 19. storočia.

A 1.1 Kultúrne a historické hodnoty obce

Najvýznamnejšou historickou a stavebnou dominantou obce je **gotický evanjelický kostol** (pôvodne katolícky vysvätený blahoslavenej Panny Márie).

Najstaršou časťou kostola je terajšia sakristia, na ktorej mieste stál prvý pôvodný jednolodový kostol pravdepodobne z 13. storočia. Východná časť kostola bola ukončená roku 1409. Južná loď pochádza z poslednej tretiny 15. storočia.

Najväčším zásahom do stavby je mohutná veža, postavená na západnej strane kostola a zaklenutá v prízemí neskorogotickou totujúcou klenbou s retínajúcimi sa rebrami. Začiatkom 16. storočia vznikol malý kamenný organový chór so starým neskorogotickým organom, vloženým do renesančnej skrine. Chór spolu s organom patrí medzi najzaujímavejšie pamiatky tohto druhu.

Stredoveká stavba evanjelického kostola je v súčasnosti pozoruhodná najmä neskorogotickou architektúrou s pôvodnými architektonickými detailmi, zaujímavým zariadením, ale predovšetkým pre mimoriadne hodnotné nástenné maľby, ktoré prakticky pokrývajú všetky steny objektu (vic ako 200 m²) a vzhľadom na jeho vývin sú zachované miestami vo dvoch, výnimočne až v troch farebných vrstvách. Najstaršie maľby pochádzajúce z poslednej tretiny 14. storočia sú vytvorené podľa talianskych predlôh, ktoré maľovali talianski majstri z najchýrnejšej stredovekej freskárskej školy v meste Lukka. Mladšie vznikali v 15. a 16. storočí pod vplyvom nemecko-českej orientácie a predstavujú rôzne v stredoveku obľúbené

náboženské cykly, postavy apoštolov, svätcov, ale aj postavy súčasníkov, ktoré tvorcovia nástenných malieb videli okolo seba; tak medzi nimi nájdeme aj maľby znázorňujúce pracovné úkony a vtedajšie pracovné nástroje.

Z interiérových malieb je výrazný výjav Volto Santo, predstavujúci postavu Krista odetú v bohatom rúchu, s rozopätými rukami, stojacú pred ornamentálne znázorneným krížom. Ďalej sú to svojským a veľmi zaujímavým spôsobom znázornené alegórie slobodných umení, cyklus siedmich cirkevných sviatostí, postavy svätcov, poprsia prorokov a Silýb s mnohými zaujímavými doplňujúcimi detailami.

Veľmi cenné je aj vnútorné zariadenie kostola:

- oltár pozostávajúci z drevených tabuľových malieb, ktoré maľoval pražský kráľovský maliar holandského pôvodu Hans van Achen,
- kazateľnica s plastikami evanjelistov a biblickými výjavmi zo 14. storočia, dokončený bol v poslednej tretine 15. storočia,
- krstiteľnica kovová z roku 1454,
- epitafy s maľbami, náhrobné dosky,
- organ, pôvodne považovaný za najstarší na Slovensku, postavený v renesančnom slohu je aj dnes v dobrom používanom stave,
- empory s cechovými znakmi zo 17. a 18. storočia.

Okrem cennej maliarskej a sochárskej výzdoby je početná zbierka starých výšiviek a kalichov.

Vďaka týmto prednostiam bol evanjelický kostol v Štítniku vyhlásený dňa 24.04.1970 za národnú kultúrnu pamiatku. Kostol vďaka freskovej výzdobe získal spolu s freskami v okolitých kostoloch v Ochtinej a Kocelovciach prestížnu značku European Heritage Label (EHL) – Európske dedičstvo.

Kostol sv. Júdu Tadeáša postavili v barokovom slohu v rámci rekatolizácie rokoch 1749 - 1753 ako jednoloďovú stavbu s klinovým uzáverom presbytéria. Drobná veža vstavaná do štítového priečelia má pôvabnú šindľovú striešku. V interiéri sa nachádza hodnotný barokový mobiliár – oltár, kazateľnica, krstiteľnica a spovednica.

Z roku 1432 pochádza **vodný hrad** v Štítniku, chránený močariskami, ktorý dali postaviť Bebekovci. Na konci 15. storočia bol prestavaný a boli doň vbudované kľúčové strielne, ktoré vyhotovili z jedného kusa kameňa (priemer strieľňového otvoru je 15-16 cm).

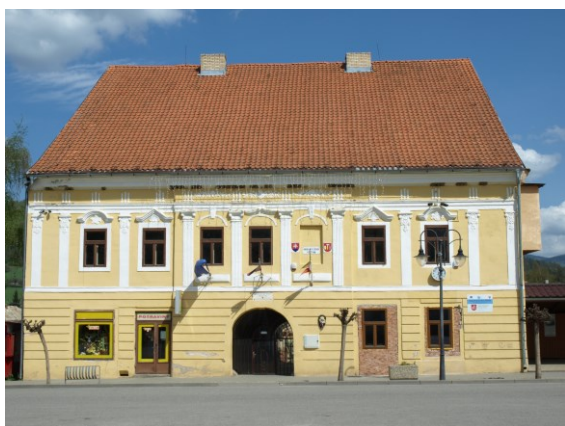

Od roku 1559 patril hrad k strážnym miestam protiosmanskej obrany. Po jeho dobytí musel Štítnik platiť vysoké poplatky Osmanom. Hrad bol prestavaný v rokoch 1580 – 1585, pričom zosilnili vonkajšie opevnenie veľkými okrúhlymi delovými baštami a zvýšili pozorovaciu vežu drevenou nadstavbou. V roku 1613 vstupnú bránu do Štítnického hradu chránil veľký rondel a po celom obvode hradieb bola drevená krytá ochodza.

Po ich odtiahnutí Turkov tu opäť sídlila uhorská šľachta (Balogovci, Pongrácovci, Bakošovci atď.), až kým hrad nezničili protihabsburské stavovské povstania. Po poslednom z nich zostala na mieste kedysi mocnej pevnosti iba zrúcanina. V roku 1880 majiteľ hradu Sárkányi dal opraviť iba jedno krídlo a premenil ho tak na kaštieľ. V blízkosti tohto kaštieľa sa zachovali i niektoré pevnostné prvky pôvodného hradu.

Mariánske súsošie Nanebovzatia Panny Márie (Assumpta) bolo datované do obdobia po roku 1753. Ide o dielo rekatolizačné, postavené s jasným cieľom upevniť rímskokatolícku vieru v mieste, ktoré bolo skutočnou "baštou" protestantizmu v Gemeri. V roku 1814 sa uvádza, že sa používalo na spievanie sobotňajších loreťanských litánií. Barokové dvojťážové kamenné súsošie bolo v rokoch 2004-2006 zreštaurované a jeho kópia presťahovaná na súčasné miesto.

Radnica (obecný dom) je situovaná v centre historického osídlenia v obci, v radovej zástavbe. Ide o dvojpodlažný podpivničený dom, ktorý dostal terajšiu podobu až v priebehu 16. storočia zjednotením dvoch pôvodne renezančných objektov. Na hlavnej západnej fasáde je zachovalá klasicistická výzdoba z konca 18. a začiatku 19. storočia. Budova sa v súčasnosti využíva ako sídlo obecného úradu.

Oproti radnici stojí poschodový palác s balkónom na stĺpoch s fasádami zdobenými rokokovou ornamentikou. V 19. storočí tu sídlila spoločnosť Štítnická Concordia.

V katastri obce sa nachádzajú aj zvyšky **medeného hámra s komínom** z roku 1833. Spracovával polovýrobky z hámra v Ochtinej. Vyrábali sa niektoré stroje, najmä pre

vinohrady, pričom ako jediný vidiecky závod tohto druhu v Uhorsku mal vlastný odbytový sklad v Budapešti.

V r. 1875 prešiel do vlastníctva Pavla Szontágha - posledného výrobcu. K týmto objektom patrí aj kúria Szontághovcov, kde je v súčasnosti pálenica pestovateľského spracovania ovocia. V roku 2012 boli zakonzervované zvyšky kamenných múrov a vytvorili sa kryté priestory pre budúcu expozíciu a skanzen. Celý areál bude využívaný pre účely cestovného ruchu.

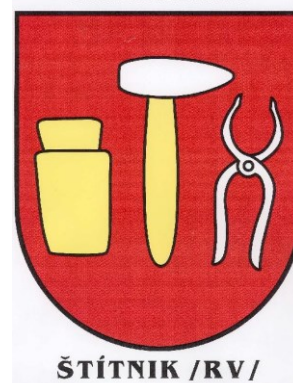
Písomné správy o sporadickom osídlení južnej časti štítnickej obce aj jej okolia siahajú pred rok 1243, do obdobia pred tatárskym vpádom, čo dokazujú názvy obce v listinách, ale aj názvy z okolia.

Pôvodné obyvateľstvo bolo slovanské, čo dokazuje samotný názov Štítnik, od slovanského slova štít. Maďarský názov Csetnek je odvodený od slovenského pomenovania. Obyvateľstvo v obci bolo v prevažnej väčšine slovenské. V 14. storočí sa v obci usadilo niekoľko nemeckých rodín a počas valaského osídľovania štítnickeho panstva v druhej polovici 15. storočia aj valaských rodín. Dôkazy o husitoch a bratříkoch trvale usadených aj v niektorých častiach Gemera a Malohontu sa v Štítniku nenašli, hoci regionálni historici Gemera z minulého storočia prítomnosť českých rodín v tomto mestečku dokazovali. Rovnako ako v prípade slovenských, nie je potrebné dokazovať ani prítomnosť maďarských rodín v Štítniku. Blízkosť maďarského etnika a styky s ním spôsobili, že mnohí štítnickí občania slovenského pôvodu z jazykového hľadiska boli bilingválni, rovnako dobre ovládali slovenský aj maďarský jazyk. Slovenské etnikum tu však bolo take silné, že cudzie rodiny ráz obce po národnostnej stránke nijako nenarušili, lebo čoskoro splynuli s tunajším slovenským obyvateľstvom.

V súčasnosti žije v obci obyvateľstvo prevažne slovenskej národnosti, ale sú tu aj národnostné menšiny, z ktorých najviac sú zastúpení Rómovia a Maďari.

Pečať zo stredoveku

Tab. č. 1 Národné kultúrne pamiatky NKP Štítnik

Názov NKP	Popis	Lokalizácia	Číslo pamiatky	Dôvod ochrany	Stav	Majiteľ NKP
Socha na stípe - kópia	Mariánsky stĺp, Morový stĺp	Na námestí za kostolom	560	Kópia z r. 2005	dobrý	Samospráva miest a obcí
Kostol	r.k. – Sv. Júdu Tadeáša	Na námestí 1. mája	559	2.pol. 18. storočia	vyhovujúci	rímsko-kat. cirkev
radnica	Obecný dom	Na námestí 1. mája 167	2492	16. storočie	vyhovujúci	Samospráva miest a obcí
Dom meštiansky	Dom meštiansky radový	Námestie 1. mája 434	2491	2.pol. 18. storočia	vyhovujúci	Ladislav Belány a Martina Belányiová
Dom meštiansky	Dom patricijský - solitér	Námestie 1. mája 437	557	2.pol. 18. storočia	dobrý	Klaudia Gallová
škola	Škola (obecné nájomné byty)	Jelšavská 317	1565		Vyhovujúci po rekonšt.	Samospráva miest a obcí
Dom meštiansky	Dom patricijský - radový	Ochtinská 32	2493	2.pol. 18. storočia	vyhovujúci	Katarína Zlatnícka
Kúria	Šeböková kúria	Ochtinská 33	556	2.pol. 18. storočia	dobrý	Mária Jurčová a Jozef Jurč
kostol	Kostol ev. a.v.	Teplická 207	558	1.pol. 13. storočia	vyhovujúci	Ev. a.v. cirkevný zbor Štítnik
Ev. a.v. fara	Fara – bývalá latinská škola	Teplická 208	2479	2.pol. 18. storočia	vyhovujúci	Ev. a.v. cirkevný zbor Štítnik
Opevnenie hradu	Bebekovský hrad	Teplická 213	555/1	16. storočie	ruina	KSK
Stavby hospodárske	Stavby hospodárske	Teplická 213	555/2	15. storočie	vyhovujúci	KSK
Park	Park	Teplická 213	555/3	19. storočie	dezolátny	KSK
Kaštieľ	Štítnický kaštieľ	Teplická 213	555/4	15. storočie	vyhovujúci	KSK
Dom meštiansky	Dom meštiansky - radový	Teplická 307	2494	2.pol. 19. storočia	narušený	Jozef Jurč a Mária Jurčová Július Hlaváč a Veronika Hlaváčová
Dom meštiansky	Dom meštiansky – Gyöngyösiho dom	Jelšavská 313/1, 314/3, 315/5	12303/1	16 - 17. storočie	zachovaný	Nikolas Štěpán
Kúria a brána	Kúria a brána	Ochtinská 25	12343/1-2	1.tretina 18.storočia	narušený	GemArt

Zdroj: Register NKP

Historické centrum osídlenia bolo kedysi súčasťou stredovekej širokej S-J orientovanej hlavnej ulice s charakteristickými črtami námestia (tzv. helyitér). Historické jadro obce je chránenou pamiatkovou zónou. Tvorí ho obdĺžnikové námestie, lemované z dvoch strán meštianskymi domami a bývalými šľachtickými sídlami. Z južnej stran uzatvára námestie evanjelický, zo severnej strany rímskokatolícky kostol.

1.2 Symboly obce

Erb obce

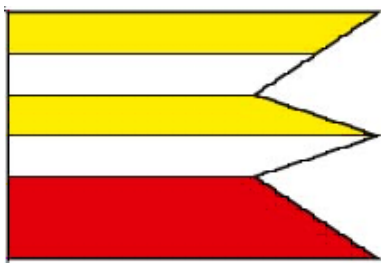
V červenom poli štítu strieborné (biele) kladivo so zlatou (žltou) rukoväťou medzi zlatou (žltou) nákovou a striebornými (bielymi) kliešťami.

Štít je neskorogotický. Podkladom pre tento návrh bola pečať mestečka, používaná od stredoveku (popísal ju napr. aj Novák, Jozef: Slovenské mestské a obecné erby, Bratislava 1973, s. 347 – 348). Na pečati s kruhopisom S CIVILUM DE ZCNITNIK (pečať občanov Štítnika) je vyobrazené kladivo medzi nákovu a kliešťami. Vzhľadom na autentickosť, vek a dotrajšie nepretržité používanie tohto znamenia sa stalo základom, východiskom pri tvorbe obecného erbu.

Vyfarbenie návrhu bolo zvolené tak, aby zodpovedalo základnému pravidlu heraldiky pre používanie farieb a kovov. Neskorogotický štít bol zvolený pre jeho jednoduchosť a veľkú rozšírenosť v mestskej a obecnej heraldike.

(Ideový návrh: Prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.)

(Grafický návrh: Firma LIM PO, s.r.o. Prešov)

Obecná vlajka má podobu piatich pozdĺžnych pruhov žltého, bieleho, žltého, bieleho a červeného. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu.

Obec má aj svoju znelku, ktorá pochádza z obdobia baroka.

A. 1. 2 Prírodné, environmentálne a ekologické prostredie

A. 1.2.1 Dopravná a administratívna poloha obce

Štítnik je stredne veľká obec ležiaca v severnej časti okresu Rožňava, v malebnom prostredí prekrásnych prírodných scenérií a kopcov. Východne od Štítnika sa nachádza Plešivecká planina, ktorá zasahuje aj do katastrálneho územia, a spája Národný park Slovenský kras s útvaram Plešivská planina na Slovenské rudohorie. Rovinatým až vrchovinným povrchom chotára preteká riečka Štítnik, do ktorej ústia potoky z troch okolitých dolín.

Krasová oblasť, do ktorej ešte územie obce Štítnik patrí, sa vyznačuje prítomnosťou jaskynných útvarov a previsov vyhľadávaných na sezónne aj stále osídlenie už v praveku -

v neolite a neskôr v strednej mladšej dobe bronzovej, dobe halštatskej a rímskej. Archeologické nálezky a náleziská sa nachádzajú vo väčšej koncentrácii v južnej časti krasu a to predovšetkým na Silickej planine. Zo samotného Štítika nepochádzajú zatiaľ žiadne praveké nálezky.

Hornatý a členitý povrch katastrálneho územia (nadmorská výška 262 – 851 m n. m., stred obce 345 m n.) tvoria prevažne prvohorné fylity, porfyroidy a druhohorné karbonáty. Z pôdnych druhov na svahoch prevláda hnedá pôda, prípadne horné podzoly, pričom na terasovitých rovinách je značný podiel poľnohospodárskej výroby a na svahovitých terénoch prevláda intenzívne lesnícke hospodárstvo.

Na geologickej stavbe územia sa podieľajú fluválne sediment riečky Štítik, ktoré sú reprezentované štrkami hlinitými, štrkami – písčitými a preplastkami ílov. Hrúbka náplavov a pohybuje od 3 do 4 m. V riečnej nive Štítika je mineralizácia podzemných vôd 0,1 – 0,9 g.l⁻¹, pričom ide o vody kalciovo – bikarbonátového typu.

Obec je vymedzená katastrálnym územím obcí Kunová Teplica, Rozložná, Gočaltovo, Ochtiná, Roštár, Honce. Nad obcou je dominantnou najmä Plešivecká planina – Štít (851 m n. m.).

Pomerne ľahká dopravná dostupnosť a rôznorodé prírodné prostredie vytvárajú vynikajúce podmienky pre cestovný ruch a vidiecu rekreáciu s viac alebo menej náročnými vychádzkami do prírody. Katastrom obce prechádza aj cyklotrasa Revúca – Magnezitovce – Slavošovce – Štítik – Jelšava – Revúca.

Z administratívneho hľadiska je obec začlenená do okresu Rožňava a Košického samosprávneho kraja. Podľa pôvodného rozdelenia sídel v Slovenskej republike bola strediskovým sídlom, je otvorenou ekonomickou a sociálnou jednotkou s väzbami na svoje okolie. Od okresného mesta je obec vzdialená 14 km.

Mapa 1: Geografická poloha obce Štítik

Obec Štítnik patrí spolu s ďalšími 17 obcami do OZ Mikroregiónu Štítnická dolina, ktorého cieľom je všestranná podpora rozvoja vnútorného cestovného ruchu a turizmu a sociálne oblasti na území mikroregiónu, neustále zvyšovanie jeho profesionálnej úrovne a prestíže s dôrazom na zachovanie a zveľadovanie prírodných a krajinných hodnôt nachádzajúcich san a území mikroregiónu a právne zastupovanie a ochrana záujmov členov združenia v súvislosti s ich činnosťou pri napĺňaní cieľa združenia.

Obec je tiež členom občianskeho združenia Dobšinského kraj. Členstvom v tomto verejno-súkromnom partnerstve môže obec získať finančné prostriedky z fondov EÚ jednoduchšou cestou, a to na základe princípu “zdola – nahor”.

1.2.2 Prírodný potenciál obce

Klimatické pomery

Územie, na ktorom leží obec Štítnik patrí do mierne teplej a mierne vlhkej klimatickej oblasti a chladnou zimou, ktorá siaha do nadmorskej výšky približne 800 m. jej základnou charakteristikou je viac ako 50 letných dní v roku a priemerná júlová teplota nad 16 °C. Ročná amplitúda teploty vzduchu, ktorou sa určuje veľkosť termickej kontinentality, dosahuje 21,5 až 23,3 °C.

Teplotné pomery

Najteplejším mesiacom roka je júl, ktorého priemerná teplota je v polohách na rozhraní nížiny a nízkej vysočiny 19 až 20 °C, a najchladnejší január s mesačným priemerom -4°C, pričom priemerná ročná teplota dosahuje 8,5 °C.

Tab. č. 2 Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (°C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Región Rožňava	-4,0	-1,4	3,0	9,0	14,1	17,4	18,9	18,1	14,1	8,5	3,5	-1,4	8,3

Tab. č. 3 Počet (P) charakteristických dní podľa extrémnych teplôt a ich kalendárne vymedzenie

Lokalita	Letné			Mrazové			Ľadové		
	P	N	K	P	N	K	P	N	K
Región Rožňava	59	13.V.	19.IX.	126	6.X.	3.V.	33	6.XII.	25.II.

Pozn.: P – počet dní, N – nástup, K – koniec

Vlhkosť vzduchu

Relatívna vlhkosť vzduchu má v podstate opačný ročný chod ako teplota vzduchu. Najvyššie hodnoty sú v zimných mesiacoch s maximom v decembri, najnižšie v teplej ročnej

dobe s minimum v apríli a máji. V týchto mesiacoch vetry z vyšších zemepisných širok prinášajú pôvodom chladný vzduch s malou absolutnou vlhkosťou, ktorý sa zostupom cez Slovenské rudohorie len vysušuje. Za extrémnych situácií dosahujú minimálne hodnoty relatívnej vlhkosti 20 % až 15 %.

Pôdna vlhkosť, ktorá patrí medzi najdôležitejšie ekologické činitele, má v priebehu vegetačného obdobia klesajúcu tendenciu hodnôt, a to aj napriek tomu, že uprostred leta vlhkosť pôdy prechodne zvyšujú výdatnejšie dažde. Podieľa sa na tom tak súpajúca teplota, ako aj zvýšená transpiračná spotreba vegetácie.

Snehové pomery

Snehový režim, číselne vyjadrený počtom dní so snehovou pokrývkou, jej výškou akalendarým trvaním, je úzko viazaný na priebeh teplôt a zrážok v zimnom období. V nižších polohách sa objavuje snehová pokrývkapriemerne v treej decade novembra a trvá do polovice marca, avšak vzhľadom na malú nadmorskú výšku a premenlivosť teplôt je počas zimy dosť nestála. Jej priemerná výška je malá a pohybuje sa od 5 do 10 cm. Vo februári do 15 cm pri priemernom maxime cca 20 cm uprostred zimy.

Tab. č. 4 Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok v mm

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Štítnik	31	34	30	41	80	89	90	71	47	50	61	48	672

Oblačnosť a slnečný svit

Ročný priebeh oblačnosti má klesajúci trend od januára do septembra, ktorý sa tiež vyznačuje najväčším počtom jasných dní. Veľký nárast oblačnosti a zamračených dní od tohto mesiaca po najoblačnejší mesiac December s najmenším počtom jasných dní súvisí s výskytom hmiel.

Ročná suma slnečného svitu na skúmanom území sa pohybuje v rozmedzí od 700 do 1 760 hodín, vo vegetačnom období približen 1 250 hodín.

Veterné pomery

Slovenský kras patrí spolu s Rožňavskou a Košickou kotlinou do oblasti s dominantne prevládajúcim severným prúdením. Druhým najčastejším smerom vetra je južný, ktorého početnosť na úkor severného stúpa hlavne v zimných mesiacoch.

V kotlinových polohách Slovenského krasu a na úzkych dolinách s menším zastúpením severného smeru vetra sa vyskytuje veľké percento prípadov bezvetria, čo svedčí o častej stagnácii vzduchu v prízemnej vrstve vzduchu.

Tab. č. 5 Početnosť smerov vetra v %

Smer	N	NE	E	SE	E	SW	W	NW	Calm
Región Rožňava	25	11	2	10	6	9	2	5	30

Prírodné rezervácie a oblasti

V katastri obce a jej blízkom okolí sa nachádzajú chránené územia:

- *NP Slovenský kras*, biosférická rezervácia (Plešivecká planina - krasová plošina so strmými okrajmi s relatívnym výškovým rozdielom, ktorá klesá do údolí vodných tokov Štítnika a Slanej a ktoré ohraničujú planinu z troch strán. Planina je bohatá na povrchové a podzemné krasové formy, početné sú škrapové a závrtové polia, priepasti, jaskynné systémy a mohutné vyvieracky.)
 - *Železné vráta* (prírodná rezervácia v k.ú. Štítnik a Plešivec s rozlohou 173 ha. Biotop s najbohatším druhovým spektrom arachnofauny, významná entomologická lokalita,
 - Gerlašské scaly - za rezerváciu boli vyhlásené v roku 1981, majú rozlohu 21,73 ha (zaberajú svahy Plešivskej planiny a predstavujú bizarný geomorfologický skalný útvar so skalnými stenami, terasami a sutinami, obklopený bukovým lesom a pasienkami),
 - *Zvonivá jama* - za NPP bola vyhlásená v roku 1996. Podrobne preskúmaná bola v roku 1957. Ide o priepastovitú jaskyňu, ktorá je vytvorená v masívnych svetlých organodetrických vápencoch stredného triasu. Hĺbka priepasti je 100,5 m. Podzemnú časť jaskyne tvorí puklinový priestor o rozmeroch 220x40x40-50 m. Dóm „Galéria“ predstavuje obrovské zasintrované suťovisko, na ktorom vznikli pagodové stalagmity. Najvyšší „Stĺp hrôzy“ má výšku až 26 m.
 - *Ochtinská aragotitová jaskyňa* – ochranné pásmo,
 - *Chránené stromy* (8 líp) na štítnickom cintoríne a v areáli SOŠ technickej (pamiatková zóna)
- Okrem týchto prírodných zaujímavostí a unikátov je územie bohaté na rôzne prírodné zákutia, studničky, potôčiky (Banský potok, Hončianský potok, údolie potoka Roveň) miestne biocentrá (Háj, Klen, Ortáš) a blízko je aj Koniarska planina (juhozápadným smerom od centra obce).

Životné prostredie nie je narušené väčšími antropogennými činiteľmi.

Stav kvality zložiek životného prostredia

Hluk

Hlavným zdrojom hluku sú cesty II. triedy (cestami II/526 Rožňava – Jelšava a II/587 Plešivec – Roštár – Henckovce).

Podzemné a povrchové vody

Kvalita vody v Štítnickom potoku kolísala v rokoch 1990 – 1993 v ukazovateľoch kyslíkového režimu v triede kvality II. až V. Najznámejším znečisťovateľom je verejná kanalizácia obce Ochtiná, ako aj ostatných obcí, ktorými tok preteká. V biologických a mikrobiologických ukazovateľoch Štítnický potok vykazoval v priebehu rokov 1990 – 1996 dlhodobo nepriaznivý stav, a to V. triedu kvality.

Odpadové hospodárstvo

Záťažou pre ŽP je skládka II. triedy pre tuhý komunálny odpad v katastri obce, ktorá môže byť v budúcnosti zdrojom znečistenia širšej biosféry, a teda znehodnotenia prostredia. Preto je potrebné uvažovať nad elimináciou odpadu. Spoločensky najvhodnejšou cestou je zavedenie separovaného zberu odpadu, do ktorého sa môžu občania zapojiť v členení: **druhotné suroviny** (papier, plasty, sklo, elektroodpad, tetrapak, pneumatiky a kovové obaly), **nebezpečný odpad** (batérie a akumulátory, žiarivky). V obci sa nerealizuje zber biologického odpadu.

V katastri obce sa nachádza niekoľko menších divokých skládok, ktoré sa postupne eliminujú.

Ovzdušie

Obec Štítnik patrí do zoznamu oblastí riadenia kvality ovzdušia, kde je hodnotená ako riziková.

Znečisťovateľom ovzdušia sú male zdroje znečistenia (kotelne zabezpečujúce teplov domoch a bytoch), ktoré sa po splynofikovaní obce znížili. Veľký podiel na znečisťovaní ovzdušia majú aj mobilné zdroje – doprava).

A.1.3 Obyvateľstvo

1.3.1 Demografický vývoj obce

Z historických prameňov vieme, že obec Štítnik mala v roku 1880 asi 1492 obyvateľov. V roku 1921 sa počet obyvateľov znížil na 1349 a v roku 1950 dosiahol svoje historické minimum. Z krátkodobého hľadiska má vývoj počtu obyvateľov ustálenú tendenciu, no z dlhodobého hľadiska klesá (rok 1961 – 1698 obyv., rok 1980 – 1558 obyv. a rok 2023 – 1450 obyv.).

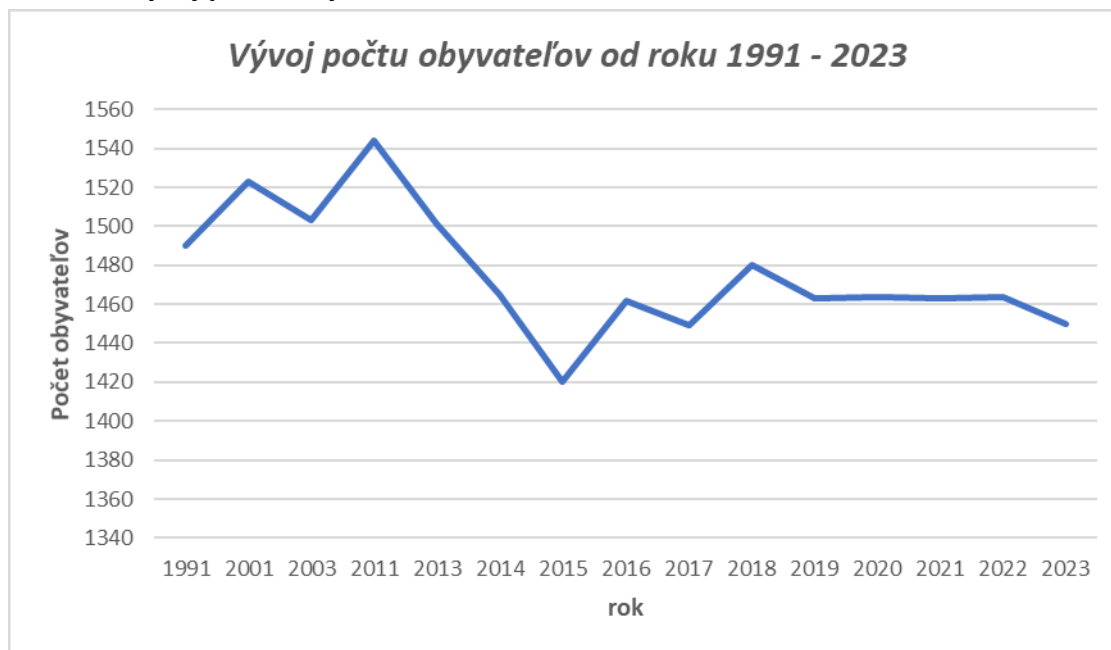
Rok	1991	2001	2003	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet	1490	1523	1503	1544	1501	1465	1420	1462	1449	1480	1463	1464	1463	1464	1450

obyv.																
-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tabuľka č. 6 Vývoj počtu obyvateľov v obci Štítnik

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci Štítnik

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese, ako aj prirodzený prírastok v obci Štítnik.

Tab. 7 Stav prirodzeného prírastku obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

Obec Štítnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Prirodzený prírastok	-4	-9	-5	-4	-5	3	-1	-10	-8	-3	-16
Hrubá miera pr. prírastku	-2,66	-6,14	-3,52	-2,73	-3,45	-2,03	-0,68	-6,83	-5,47	-2,05	-11,03

Zdroj: Obec Štítnik, vlastný výpočet

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v sledovanom období vykazuje negatívny trend.

Počet zomretých vykazuje stabilný trend s miernym trendom rastu. Vzhľadom na rastúci

počet obyvateľov vo veku 65 + možno do budúcnosti predpokladať rastúci počet zomretých.

Tab 8 Počet zomretých a hrubá miera úmrtnosti v Obci Štítnik

Obec Štítnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
zomretí	14	19	15	17	14	15	13	18	24	18	23
Hrubá miera úmrtnosti	9,33	12,97	10,56	11,63	9,66	10,14	8,89	12,3	16,4	12,3	15,86
Zdroj: Obec Štítnik, vlastný výpočet											

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny aj negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok pozitívny trend v rokoch 2015, 2016, 2018 a 2022 až 2023.

Tab 9 Saldo sťahovania v obci Štítnik

Obec Štítnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Migračné saldo	-9	-18	21	17	-10	27	-15	12	6	3	2
Hr.miera migr. salda	-5,92	-	14,79	11,63	-6,9	18,24	-	8,2	4,1	2,05	1,38
Zdroj: Obec Štítnik, vlastný výpočet											

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v obci, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za obec. Celkový prírastok vykázal v obci kladnú hodnotu v rokoch 2015, 2016, 2018, 2019 a 2020.

Tab 10 Celkový prírastok (- úbytok) obyvateľstva v Obci Štítnik

Obec Štítnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celkový prírastok	-13	-27	16	13	-15	30	-16	2	-2	0	-14

HM celk. prírastku	-8,67	-18,43	11,27	8,89	-10,35	20,27	10,94	1,37	-1,37	0	-9,66
Zdroj: Obec Štítik, vlastný výpočet											

Celkový prírastok v sledovanom období v Obci Štítik vykazuje nerovnomerný trend s hodnotou -26 obyvateľov. Oproti minulému sledovanému obdobiu nastalo zlepšenie o 45 bodov. K najvyššiemu úbytku došlo v rokoch 2013, 2014, 2017, 2019 a 2023.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v obci Štítik. Rovnako, ako v prípade predchádzajúcich štatistík, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2013 pripadalo 2,67. Do roku 2023 mierne rástol počet na 5,52.

Tab 11 Sobášnosť v Obci Štítik

Obec Štítik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
sobášnosť	4	3	5	11	9	14	6	6	11	9	8
Hrubá miera sobášnosti	2,67	2,05	3,52	7,52	6,21	9,46	4,10	4,10	7,52	6,15	5,52
Zdroj: Matričný úrad Štítik, vlastný výpočet											

Počet rozvodov sa vyvíja náhodne.

Tab 12 Rozvodovosť v Obci Štítik

Obec Štítik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
rozvodovosť	0	0	0	3	0	1	2	1	0	0	1
Hrubá miera rozvodovosti	0	0	0	2,05	0	0,68	1,37	0,68	0	0	0,69
Zdroj: Matričný úrad Štítik, vlastný výpočet											

1.3.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Veková štruktúra obyvateľstva je jedným z najdôležitejších demografických ukazovateľov. Vypovedá o tzv. prestarnutí obyvateľstva následkom zníženia pôrodnosti kedy sa znižuje podiel osôb v predproduktívnom veku (do 14 rokov) a zvyšuje sa podiel obyvateľstva v produktívnom veku (15-64 rokov) a v poproduktívnom veku (65 a viac rokov).

Na disproporciu medzi podielom obyvateľstva v predproduktívnom veku a poproduktívnom veku poukazuje index starnutia, čo je pomer osôb v poproduktívnom veku k počtu osôb v predproduktívnom veku násobený stom. Pri hodnote ukazovateľa väčšej ako 100 možno hovoriť o regresívnom, pri hodnote menšej ako 100 o progresívnom trende vo vekovom zložení obyvateľstva.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru obyvateľstva v r. 2023 Obce Štítik. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14 rokov). Spomínané javy sa odzrkadľujú v indexe starnutia, ktorý v roku 2023 dosahoval hodnotu 124,5.

K indexu starnutia možno uviesť, že od posledného sčítania obyvateľstva v roku 2011 sa jeho hodnoty významne zmenili všetkým obciam. Za zmenou hodnôt je významná zmena legislatívy a to jednak čo sa týka zmeny nástupu na dôchodok obyvateľstva – vek renty, ale i zmeny štatistického vykazovania, kedy sa posudzovanie obyvateľstva v produktívnom veku v súvislosti s dlhšou dobou aktívneho veku (pracovnej aktivity) posunula do neskoršieho veku. Tým sa význame zlepšili body indexu starnutia. Priemerný vek obyvateľov v roku 2023 v obci bol na úrovni 41,84. Od roku 2015 zaznamenal zvýšenie o 1,29 bodu.

Tab. č. 13 Veková štruktúra obce Štítik rok 2023	Obec Štítik	Okres Rožňava
0-14 rokov	200	2581
%	14,1	14,69
15 – 64 rokov	1001	11797
%	70,5	67,15
65 + rokov	249	3191
%	17,5	18,16
Index starnutia	124,5	123,63
Index ekonomického zaťaženia	44,9	48,93

1.3.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva dáva predpoklad k ekonomickému rozvoju obce, vytvára možnosti na trhu práce a ovplyvňuje hospodársku aktivitu obce, najmä záujem o samostatné podnikanie. Jej úroveň má zásadný význam pre ďalší rozvoj obce. Na základe

výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 vyzerala vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce nasledovne:

Tabuľka č. 14 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	počet	%
základné	390	29,9
stredoškolské	748	57,4
vysokoškolské	165	12,6

3.4 Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnosťou sa rozumie príslušnosť osoby k národu, národnostnej menšine alebo etnickej menšine. Pre určenie národnosti nie je rozhodujúca materinská reč, ani reč, ktorú občan prevažne používa alebo lepšie ovláda, ale jeho vlastné rozhodnutie o príslušnosti k národu, národnostnej menšine alebo etnickej menšine. Štruktúru obyvateľov Štítik podľa národnosti (rok 2011) znázorňuje tabuľka 15:

Tab. č. 15 Národnostná štruktúra Obec Štítik 2011

Obec	Počet obyv. spolu	Slováci	Rómovia	Maďari	Rusíni	Ukrajinci	Češi	iné	nezistené
Štítik	1544	1293	22	20	1	2	10	2	194

Zdroj: SODB 2011

2. Náboženská štruktúra obyvateľstva

Náboženským vyznaním sa rozumie účasť obyvateľstva na náboženskom živote niektorej cirkvi, alebo vzťah k nej. Štruktúru obyvateľov obce Štítik podľa náboženského vyznania znázorňuje tabuľka č. 16. Prevládajúce zastúpenie v obci má Evanjelická cirkev ausburského vyznania. Ku rímskokatolíckemu náboženstvu sa hlási 139 občanov. Pribúda počet novodobých registrovaných cirkví šíriacich sa z iných krajín ako aj ľudí bez vyznania.

Tab. č. 16 Náboženské vyznanie v obci Štítik, rok 2021	
Náboženské vyznanie/cirkev	spolu
Bez vyznania	715
Rímskokatolícka cirkev	139

Evanjelická cirkev ausburského vyznania	541
---	-----

A 1.4. Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj obce

Ekonomický potenciál obce možno definovať ako spolupôsobenie v obci sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jeho obyvateľstva.

Na rozvoji ekonomického potenciálu sa v obci Soblahov podieľajú nielen podnikateľské subjekty pôsobiace na jej území, ale aj obecná samospráva, a nepriamo aj občania, ktorí sa podieľajú na spoločenskom dianí obce.

A 1.4.1 Ekonomická štruktúra obce vytváraná súkromným sektorom

Rozhodujúce pre ekonomický rozvoj obce sú podmienky pre rozvoj podnikania v obci a podnikateľské aktivity súkromného sektora. Súkromné podnikania v obci sa sústreďuje predovšetkým do činnosti malých, drobných podnikateľov a živnostníkov, ktorí sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb občanom v obci a blízkom okolí.

Štruktúra podnikateľskej sféry v obci vychádza zo skutočnosti, že prevažná časť obyvateľov sa rozhodne podnikáť ako fyzická osoba na základe živnostenského povolenia. Hlavnými dôvodmi sú najmä strata zamestnania, využitie vzdelania a zručnosti v danom odbore, možnosti práce v mieste bydliska a zamestnania rodinných príslušníkov a blízkych.

Zo súčasnej štruktúry podnikateľskej sféry môžeme považovať za najvýznamnejšieho zamestnávateľa podnikajúceho priamo v obci pílu Ondreja Kalinu. Firma sa zaoberá piliarskou výrobou, výrobou paliet, porezom guľatiny, predajom a výrobou europaliet, ako aj atypických paliet. V priemere možno zhrnúť, že celková podnikateľská aktivita v obci v porovnaní s priemernými ukazovateľmi rozvoja podnikania v SR je veľmi nízka, aj napriek fyzickým osobám podnikajúcich na základe živnostenského oprávnenia.

A 1.4.2 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Dôležitým faktorom trhovej ekonomiky je zamestnanosť. Zmeny v ekonomike sa podieľajú aj v podiele zamestnanosti v jednotlivých odvetviach hospodárstva. Podľa údajov z roku 2011 ustupuje podiel zamestnaných obyvateľov v primárnom (62 EAO) sektore a narastá podiel obyvateľov zamestnaných v sekundárnom sektore (234 EAO) a oblasti služieb a obchodu (373 EAO).

Od roku 1989 sa na vývoji zamestnanosti začalo výrazne prejavovať spomalenie dynamiky hospodárskeho rastu. Likvidácia pracovných miest v dôsledku transformačných a

reštrukturalizačných procesov nebola kompenzovaná vytváraním nových pracovných miest v ozdravených častiach hospodárstva.

A 1.4.3 Nezamestnanosť v obci Štítik – vývoj počtu nezamestnaných

O vývoji nezamestnanosti v obci Štítik vypovedá údaj OUP Rožňava o počte evidovaných nezamestnaných a ich štruktúre. Na grafoch môžeme vidieť nárast počtu nezamestnaných v obci. V tabuľke tiež vidíme % zmenu oproti jednotlivým rokom. Z údajov vidíme, že počet nezamestnaných v obci narastá. Podobný vývoj je i u iných obcí, preto nemôžeme hovoriť o probléme obce Štítik, ale skôr o globálnom probléme súčasnej ekonomiky SR. Enormný nárast nezamestnaných spôsobila zmena legislatívy, kde sa posunul vek odchodu do dôchodku, čím sa prestali uvoľňovať niektoré pracovné miesta, vzrástol tiež počet osôb čakajúcich alebo pripadajúcich na 1 voľné pracovné miesto.

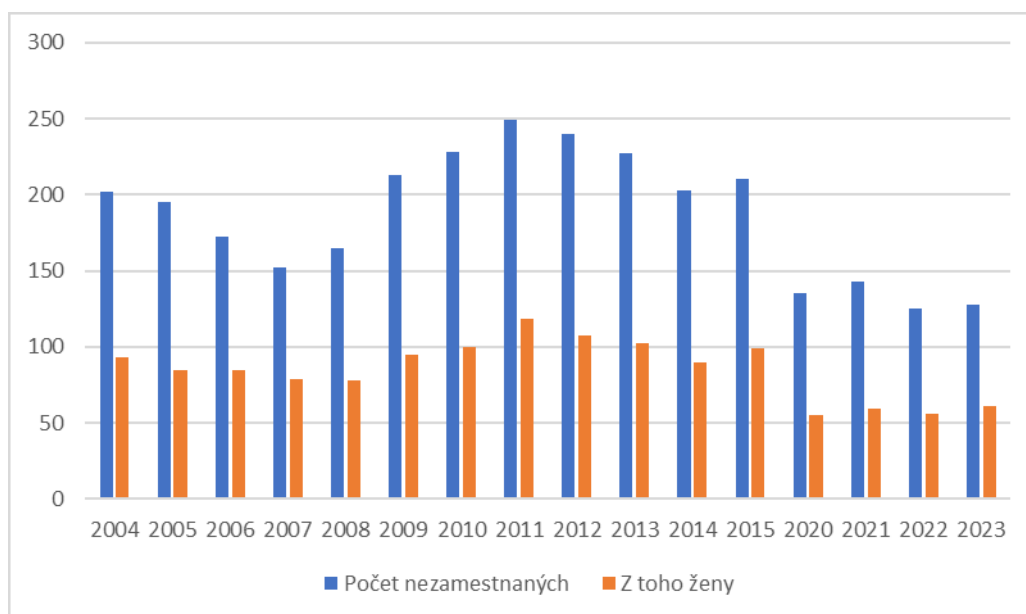
Tab. 17 Počet nezamestnaných obec Štítik 2004 - 2023			
Rok	Počet nezamestnaných	% zmena	Z toho ženy
2004	202	-13,9	93
2005	195	-3,6	85
2006	172	-13,4	85
2007	152	-13,3	79
2008	165	+7,9	78
2009	213	+22,5	95
2010	228	+6,6	100
2011	249	+8,4	118
2012	240	-3,8	107
2013	227	-5,7	102
2014	203	-11,8	90
2015	210	+3,3	99
2020	135	-35,7	55
2021	143	+5,6	59

2022	125	-12,6	56
2023	128	+2,3	61
Zdroj: ÚPSVaR a vlastný výpočet			

Vývoj počtu nezamestnaných žien približne kopíruje celkový vývoj nezamestnanosti v obci. Z tabuľky je vidieť, prevažnú časť nezamestnaných tvoria muži.

Graf 2 Krivka vývoja počtu nezamestnaných obce Štítik od r. 2004 do r. 2023

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Miera nezamestnanosti v obci Štítik je vysoká, k 31.12.2023 jej hodnota bola **22 %**. Miera nezamestnanosti aj v mikropriestore obce (v okrese Rožňava) je tiež dlhodobo vysoká – 15,19 %, vyššia než priemer v Košickom kraji (9,98 %).

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab. 18: Počet evidovaných nezamestnaných podľa KZAM poslednej profesie v obci Štítik v roku 2023

podľa KZAM poslednej profesie	Počet evidovaných nezamestnaných k 31.12.2023
1 – Zákonodarcovia, riadici pracovníci	7
2 – Špecialisti	1
3 – Technici a odborný pracovníci	2
4 – Administratívni pracovníci	1
5 – Pracovníci v službách a obchode	8
6 – Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	2
7 – Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	0
8 – Operátori a montéri strojov a zariadení	2
9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	24
0 – Príslušníci ozbrojených síl	1
Zdroj: ÚPSVAR SR	

Tab. 19: Počet evidovaných nezamestnaných podľa vzdelanostnej štruktúry v obci Štítnik v roku 2023

Vzdelanostná štruktúra	Počet evidovaných nezamestnaných k 31.12.2023
0 – Predprimárne vzdelanie	0
1 – Primárne vzdelanie	4
2 – Nižšie sekundárne vzdelanie	63
3 – Vyššie sekundárne vzdelanie	56
4 – Post sekundárne neterciálne vzdelanie	1
5 – Terciálne vzdelanie (nie VŠ)	0
6 – Terciálne vzdelanie (VŠ 1. stupeň)	0
7 – Terciálne vzdelanie (VŠ 2. stupeň)	1
8 – Terciálne vzdelanie (VŠ 3. stupeň)	0
Zdroj: ÚPSVAR SR	

A 1.4.4 Veková štruktúra nezamestnaných v obci Štítник

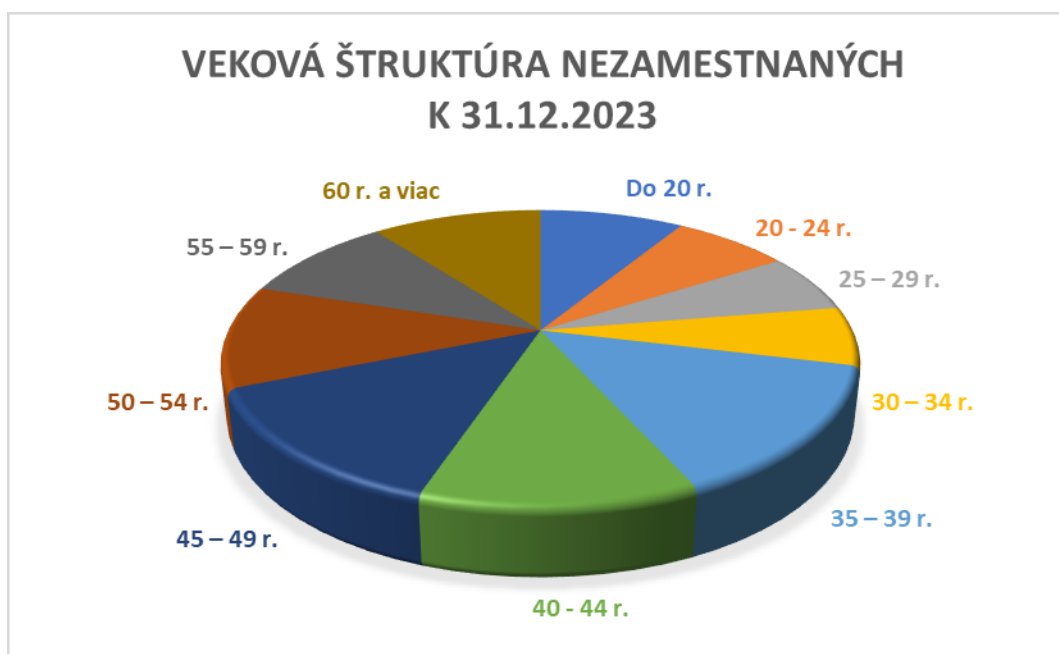
Z hľadiska sledovania vývoja nezamestnanosti je dôležitá aj jej štruktúra. Významné je sledovanie nezamestnanosti z hľadiska dĺžky evidencie uchádzača ako aj vekovej štruktúry. Údaje za obec Štítник porovnávame podľa dostupných dát samostatne. Jedná sa o grafový prehľad súčasnej situácie podľa ktorej je možné voliť prípadné opatrenia zlepšujúce súčasný stav. Z tabuľky a grafu možno vidieť, že v obci Štítник sú v súčasnosti (údaje k 12/2023) problematickou skupinou nezamestnaní v strednom veku a pred dôchodkovom veku. Ohrozenou skupinou sú taktiež nezamestnaní v kritickom veku 35 – 39 rokov s podielom 14,4 %.

Tab. 20 Veková štruktúra uchádzačov o zamestnanie v roku 2023

Vek	počet	% z celkového počtu nezamestnaných
Do 20 r.	11	8,8
20 - 24 r.	9	7,2
25 – 29 r.	8	6,4
30 – 34 r.	8	6,4
35 – 39 r.	18	14,4
40 - 44 r.	15	12
45 – 49 r.	17	13,6
50 – 54 r.	14	11,2
55 – 59 r.	12	9,6
60 r. a viac	13	10,4

Zdroj: ÚPSVaR

Graf č. 3 Veková štruktúra uchádzačov o zamestnanie v obci Štítник

A 1.4.5 Nezamestnanosť v obci podľa dĺžky evidencie

Z hľadiska dĺžky evidencie uchádzačov o zamestnanie v obci Štítnik možno z údajov za rok 12/2023 konštatovať, že nezamestnanosť v obci má ustálený charakter.

V uchádzačoch o zamestnanie dominuje skupina ľudí ktorý sú v evidencii dlhodobo nad 48 mesiacov. Títo tvoria najväčšiu skupinu s 30,4 % -tným podielom.

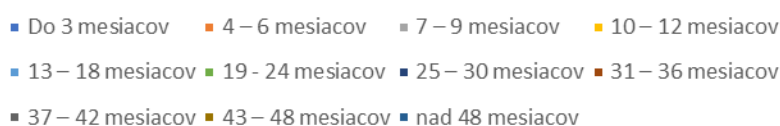
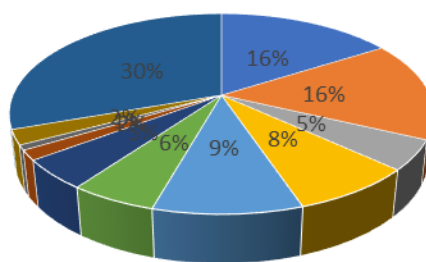
Rovnako veľká skupina nezamestnaných je však v krátkodobej evidencii OÚP a to do 6 mesiacov asi 32 % uchádzačov. O štruktúre nezamestnaných podľa dĺžky evidencie možno povedať, že má ustálený prebiehajúci charakter. Tento súvisí s nedostatočnými možnosťami nájsť si prácu v blízkom okolí. Podľa sčítania obyvateľov v roku 2021 až 250 zamestnaných pracujeme mimo miesta svojho trvalého pobytu. Väčšina mladých odchádza za prácou mimo okresu, kde sa väčinou aj natrvalo presťahujú.

Tab. 21 Uchádzači o zamestnanie podľa dĺžky evidencie	
<i>Dĺžka nezamestnanosti</i>	<i>Celkom</i>
	<i>počet</i>
Uchádzači celkom	125
Do 3 mesiacov	20
4 – 6 mesiacov	20
7 – 9 mesiacov	6
10 – 12 mesiacov	10
13 – 18 mesiacov	12
19 - 24 mesiacov	7
25 – 30 mesiacov	6
31 – 36 mesiacov	2
37 – 42 mesiacov	1
43 – 48 mesiacov	3
nad 48 mesiacov	38
Zdroj: ÚPSVaR SR	

Graf č. 4 Uchádzači o zamestnanie podľa dĺžky evidencie v obci Štítnik 12/2023

Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa dĺžky evidencie

A 1.4.6 Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 48 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledkom je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Takíto občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov. V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

A 1.5 Sociálna infraštruktúra

Občianska vybavenosť, resp. sociálna infraštruktúra vytvára v obci podmienky pre kvalitu života obyvateľstva.

A 1.5.1 Domový a bytový fond

Možnosti bývania a stavania rodinných domov a bytového fondu sú kľúčové faktory, ktoré ovplyvňujú demografický vývoj obce, rozvoj obce a naplňujú základnú obytnú funkciu obce. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

V čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) v roku 2021 bolo v obci 480 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce dominantný podiel mali rodinné domy. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť. Počet trvale obývaných bytov v obci Štítik vzrástol v období 2001-2015 v dôsledku výstavby obecných nájomných bytov.

Základným zámerom v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom z dokumentov Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR a miestnych územnoplánovacích podkladov.

Trvalo obývané domy vykazujú nepriaznivú vekovú štruktúru, priemerný vek domového fondu je nad celoslovenským priemerom. Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Tab. 22 Bývanie v Obci Štítik

Bývanie Obec Štítik				
Domy spolu				
Rodinné domy		Bytové domy		
443		16		
Vodovodná prípojka	Plynová prípojka	Vodovodná prípojka	Plynová prípojka	
354	208	16	10	
Podľa formy vlastníctva				
Fyzické osoby	štát	obec	Kombinácia vlastníkov	iné
390	0	2	0	0
Podľa roku výstavby				
Do roku 1945	1946 - 1990	1991-2000	2001 a novšie	
92	252	13	27	
Zdroj: SOBD 2021, Obec Štítik				

Podstatnú časť domového fondu predstavujú rodinné domy a viacpodlažné bytové objekty s rôznorodou stavebnou štruktúrou. Najstaršie obývané stavby s urbanistickými a architektonickými hodnotami sa nachádzajú pozdĺž hlavného námestia, Jelšavskej a západnej časti Ochtinskej ulice. V okrajových častiach je nová výstavba rodinných domov. Staršia obytná zástavba sa nachádza v severovýchodnej časti (Malá Maša) a v južnej časti obce. Viacpodlažné bytové domy sú realizované pri základnej škole a vo východnej časti obce pozdĺž ulice Družstevnej. Z hľadiska optického vnímania historickej siluety z cesty od Rožňavy pôsobia bytové domy na Družstevnej ulici rušivo svojou výškou.

Dopyt po bytovom fonde sa rieši výstavbou nájomných bytov, pričom existuje v obci niekoľko voľných bytov na Družstevnej a Školskej ulici, ako aj niekoľko menších rodinných domov.

Obec bola v roku 2003 napojená na plynovú sieť. Napriek dostupnosti plynu prevažuje kúrenie v rodinách domoch na pevné palivo (najmä drevo alebo uhlie), ktoré je ekonomicky výhodnejšie oproti plynovému kúreniu. Využitie dendromasy podmieňuje dostatok drevnej hmoty v okolitých lesoch.

A 1.5.2 Dopravná a technická infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektivitu dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Cestná infraštruktúra

Dopravná dostupnosť je zabezpečovaná cestami II/526 Rožňava – Jelšava a II/587 Plešivec – Slavošovce. V obci je jeden most cez rieku v smere Štítnik – Rožňava. Dĺžka vybudovanej cestnej siete v obci je 17 km. Štruktúra cestnej siete v obci je rozdelená do 24 ulíc. Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie.

Doprava obyvateľov obce je zabezpečovaná autobusmi SAD Rožňava.

V strednodobom horizonte pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať, ako aj skvalitniť miestne komunikácie, realizovať rekonštrukciu miestnych komunikácií (cesty + chodníkový systém).

Železničná doprava

V súčasnosti cez Obec Štítnik prechádza železničná trať, ktorá je využívaná na len nákladnú dopravu. Od 01.02.2003 bola zrušená regionálna železničná doprava Plešivec – Slavošovce. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Rožňava a obci Plešivec (vo vzdialenosti 13 km), na železničnej trati: Zvolen – Rožňava – Košice.

Letecká doprava

Najbližšie letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v Košiciach vo vzdialenosti približne 91 km. Je to druhé najväčšie letisko na Slovensku podľa počtu pasažierov a pravidelných liniek.

Tab. 25 Občianska vybavenosť

Občianska vybavenosť	
Dĺžka miestnych komunikácií (km)	6,5
Mosty	1
Dĺžka vybudovaných chodníkov (km)	3,5
Verejná zeleň v ha	4,0

Zdroj: Obecný úrad

Zdroje a rozvody vody

Obec má vybudovaný verejný vodovod, pričom sa vzužívajú vodné zdroje Dolina o výdatnosti $Q = 1,5 \text{ l.s}^{-1}$, prameň Markuška – Starý mlyn o výdatnosti $Q = 2,01 \text{ l.s}^{-1}$ a prebytok z prameňa Spring (Kocelovce) o výdatnosti $Q = 5,01 \text{ l.s}^{-1}$, ktorý zásobuje obce Kocelovce a Roštár.

Voda je dopravovaná gravitačne do vodojemov Dolina (150 m^3) a Drienok (250 m^3), odkiaľ je rozvádzaná potrubím DN 160 – 80 mm v dvoch tlakových pásmach.

Napojenosť domov na verejný vodovod je 96 %.

Niektorí obyvatelia využívajú zdroje vody z obecných alebo z vlastných studní.

Nachádza sa tu dostatočné množstvo povrchových vôd.

Plynifikácia

V obci Štítnik je zavedený verejný plynovod, ktorého výstavba bola ukončená v roku 2003. Celkové napojenie obyvateľstva, ktorí sú napojení na verejný plynovod je 72 %. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. Regulačná stanica plynu stredotlaková je umiestnená v katastri obce pri cintoríne (židovskom), kde sa vykonáva aj odorizácia zemného plynu.

Elektrifikácia, verejné osvetlenie

Elektrifikácia obce Štítnik a zahustenie trafostaníc zabezpečuje dostatočné a kvalitné zásobovanie elektrickou energiou. Elektrickú energiu majú všetky domácnosti, zásobovanie elektrickou energiou je zabezpečované prostredníctvom 22 kV vonkajšieho vedenia. Pre zabezpečenie prípadného väčšieho odberu je možné uvažovať s posilnením VN prípojky. V obci je 5 ks trafostaníc. Súto kovové stožiare, murované v obci nie sú. Elektrický rozvod je v strede obce – v pamiatkovej zóne vedený podzemnými káblami.

V súčasnosti obec Štítnik je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce. Rekonštrukcia verejného osvetlenia

bola zrealizovaná v obci v roku 2015. Boli namontované 70W svietidlá so samostatným elektronickým časový spínačom, pomocou ktorých sa dosiahne v čase nižšej hustoty premávky zníženie svetelného toku o 40 % pri úspore elektrickej energie okolo 30%.

Kanalizácia a ČOV

Neverejná splašková kanalizácia je vybudovaná len na uliciach Nová, Družstevná a Záhradná o DN 300 mm so zaústením septika s následným vyústením do Štítnickej rieky. Ďalšia časť neverejnej kanalizácie je vybudovaná pre základnú školu s vyústením do žumpy.

Obec má malú čističku odpadových vôd, ktorá slúži pre zdravotné stredisko a obecné nájomné byty.

V ostatných prípadoch je odpadová voda riešená individuálne do žump, ktorých obsah sa vyváža do ČOV Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s., Závod Rožňava.

V dlhodobom horizonte je potrebné realizovať výstavbu verejnej kanalizačnej siete v obci ako aj zabezpečenie prevádzky čistiarne odpadových vôd.

Pre začatie výstavby kanalizácie a čističky odpadových vôd je potrebné dať vypracovať projektovú dokumentáciu.

Odpadové hospodárstvo

V obci je vybudovaná skládka na uskladnenie tuhého komunálneho odpadu. Kapacity skládky sú dostatočné a množstvo TKO je vážené. V súčasnosti dochádza k napĺňaniu druhej kazety a prebieha dobudovanie III. etapy skládky TKO.

Odpadové hospodárstvo obce je riešené firmou FÚRA, s.r.o. Rozhanovce zabezpečuje odvoz komunálneho odpadu na skládku TKO, ktorú má aj zároveň prenajatú.

Miera separovania odpadu miestnym obyvateľstvom je minimálna a v roku 2022 dosahovala úroveň 4,11 %.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete. Obec má dobré pokrytie signálom všetkých mobilných operátorov: Orange a.s., Slovak Telekom a.s. a O2 Slovakia s.r.o.. V obci je vybudovaný optický internet prevádzkovaný spoločnosťou FREE ZÓNA.

Obyvatelia obce využívajú služby rôznych spoločností, ktoré poskytujú prístup k televíznym a rozhlasovým staniciam prostredníctvom satelitných služieb.

A 1.6 Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (pri zohľadnení ukazovateľov ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily).

Širší priestor obce – okres Rožňava – patrí do kategórie menej rozvinutých regiónov, v ktorom má najväčšie zastúpenie priemyselno-poľnohospodárska výroba. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry majú rozhodujúce postavenie služby a priemysel.

1.6.1 Poľnohospodárska výroba

Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 1150,8 ha, čo predstavuje 33,3 % z jej celkovej výmery. Prevažne ide o extenzívnu poľnohospodársku výrobu.

Tab. 26 Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu obce (v m²)

Celková výmera poľnoh. pôdy	Orná pôda	Chmelnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty
34544263	4386173	0	0	343987	205683	6571756

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili právnu formu – Samostatne hospodáriaci roľník. K výhodám podnikania SHR patrí jednoduchosť začatia a ukončenia podnikania, menšie nároky na vedomosti z legislatívy, možnosť slobodne sa rozhodovať a nízka potreba počiatočného kapitálu. V obci sú 5 samostatne hospodáriaci roľníci, ktorí obhospodarujú prevažnú časť produkčnej plochy, zaoberajú sa živočíšnou výrobou (chov oviec, hovädzieho dobytku, ošípané, kone) a rastlinnou výrobou. Ostatné poľnohospodárske subjekty obhospodarujú menší podiel poľnohospodárskej pôdy a väčšinový podiel hospodáriacej pôdy sa nachádza v susedných obciach.

Tab. 27 Zoznam poľnohospodárskych subjektov

Názov poľnoh. subjektu	Zameranie živočíšnej výroby	Právna forma
Veronika Hlaváčová (EKOS)	HD, ovce	SHR
Milan Gallo	HD, ovce, kone	SHR
Ľubica Bartošová	HD, ovce	SHR
Hadžega Karol	Rastlinná výroba	SHR
Daniel Vido	HD	SHR

KIBUC	HD, kone	s.r.o.
AGROSPOL Honce	HD, ovce	s.r.o.
PD Roštár	HD, kone	s.r.o.
PD Gočaltovo	HD	Podielnícke družstvo

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Orná pôda je piesočnatá, vápenitá, niekde aj štrkovitá a hlinitá. Je dosť úrodná, úroda by však bola väčšia, keby boli väčšie zrážky. Stav ornej pôdy každoročne klesá na úkor trvalých trávnych porastov, ktoré sa neobrábajú. Nepoľnohospodárska pôda zaberá 2303,7 ha, pričom najväčšiu časť zaberajú lesné pozemky (62 % z celkovej výmery). V súčasnosti živočíšna výroba v riešenom území je zameraná predovšetkým na chov hovädzieho dobytku.

1.6.2 Lesné hospodárstvo

V obci je bohatý potenciál lesov, ktoré sa dostatočne nevyužívajú pre nedostatok spracovateľských kapacít. Problémom je, že lesné bohatstvoneprináša zamestnanie pre domáce obyvateľstvo. Lesy sú čiastočne v podielovom vlastníctve. V súčasnosti v obci Štítnik existuje Komposesorát – spoločenstvo vlastníkov lesov, ktoré hospodári na lesných porastoch v katastri obce a zaoberá sa tiež ťažbou dreva.

Región je ideálny na obhospodarovanie lesov. Lesy majú dostatok drevnej hmoty, prevládajú lesy bukové, hrabové menej, ale aj ihličnaté vo vyšších polohách.

1.6.3 Priemysel

Štítnik sa zaraďuje medzi najstaršie banícke železiarske osady v Gemeri. Prvý písomný údaj o ťažbe a spracovaní železných rúd v jeho okolí je z roku 1243, kedy sa stáva majetkom rodiny Bebekovcov.

Od 13. Storočia je mesto význam spracovateľom medených a železných rúd, ktoré sa tu ťažili a v jeho okolí je postupne postavených 22 slovenských pecí a hámrov. V roku 1344 sa tu stavia prvý hámor v Uhorsku, v ktorom sa na pohon dúchadiel v peci a kladív na vykovanie železa začala využívať vodná sila.

Železná ruda pre pece a hámre v Štítnickej doli sa ťažila na ložiskách Hrádok a pri Ochtinej. Prvá písomná zmienka o ich ťažbe je z roku 1833, kedy je v Štítniku založená spoločnosť ťažiarov – Štítnická Concordia. Táto spoločnosť vlastnila banske polia na Hrádku a v Štítnickej doline. Od roku 1857 sa stáva majetkom rodiny Šárkányovcov. V roku 1902 postavila spoločnosť lanovú dráhu o dĺžke 5,8 km, ktorou sa dopravovala železná ruda z ložiska Hrádok do vysokej pece v Štítniku.

V súčasnosti je baníctvo v obci už len minulosťou a v dôsledku ekonomicko-geografickej polohy obec má veľmi slabú výrobnú funkciu. Obec slúži predovšetkým na bývanie. Priemyselná výroba obce je veľmi slabá, toto odvetvie zastupuje predovšetkým pila

Ondrej Kalina, ktorá sa zaoberá piliarskou výrobou, výrobou paliet a paletových ohrádok, porezom guľatiny, predajom a výrobou europalieta a atypických paliet.

V obci sú aj iné samostatne zárobkovo činné osoby: Kovážska dielňa PERUNIS, manipulácia a spracovanie dreva, atď.

V katastri obce sa nachádza menej významné ložisko okru.

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce.

1.6.4 Pracovné príležitosti

Hlavným zamestnávateľom v blízkoskom okolí sú Slavošovské papierne, ktoré patria podniku SHP Slavošovce, a.s. – výroba a predaj hygienických produktov, toaletný papier, kuchynské utierky, papierové vreckovky a obrúsky, kozmetické utierky, vzorované papierové obrúsky značiek Harmasan, Harmony. V súčasnosti zamestnáva okolo 150 pracovníkov. Ďalším významným zamestnávateľom v regióne je Essity Slovakia, s.r.o. Gemerská Hôrka.

Medzi malé firmy patria lesné družstvo – Komposesorát, obecný úrad, maloobchodná predajňa, školy, pošta.

Pracovné príležitosti v obci aj celom regióne sú nedostatočné, obyvatelia za prácou musia cestovať denne do Rožňavy, Jelšavy, Lubeníka, Revúcej, Plešivca, Slavošoviec a Dobšinej.

1.6.5 Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných služieb v obci je veľmi úzka. Služby vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby, ako: ubytovacie služby v rozsahu voľnej živnosti.

Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Sieť maloobchodných predajní a služieb je relatívne dobrá – v obci sa nachádzajú potraviny, lekáreň, kvetinárstvo, bankomat, ambulancie, fitness centrum atď.

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva. Slovenská pošta má expozitúru v obci.

1.6.6 Podnikateľská aktivita

Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci tvoria väčšinový podiel fyzické osoby. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách.

PREDAJNE:

- 2 predajne potravín – COOP Jednota, Agromilk,
- 2 večierky – SOTOS, večierka v Jelšavskej ulici RABAR,

- 2 pohostinstvá – Espresso Bosorka, KAJA Aragonit
- 2 pizzérie – PIZZA CAFFÉ za kostolom, Pizza Gold
- 2 kvetinárstva – Family Flowers, s.r.o. – Juraj Blaško, AA – Andrea Almášiová
- 1 vináreň – VITIS
- 1 predajňa odevov - UNISTORE
- 2 stavebniny – BELMAT Pavol Belányi, KREDIT Zobolová
- 2 obchody krmivá, domáce potreby – BELMAT Pavol Belányi, AA – Andrea Almášiová
- 1 pumpa – Jopi Trade Štítinik
- 1 záložňa – Poštová záložňa
- 1 optika – ZET Zita Körössyová
- 2 kaderníctva – M Hair Milota Makai, Zdenka Oravcová
- 1 drogéria – Iveta Ďuránová

Ďalší zamestnávateľia: ELEKTROCOMP Ján Gallo – elektroninštalačné práce a firma FÚRA, s.r.o. – vývoz a likvidácia komunálneho odpadu.

V obci by sa mal vo väčšej miere rozvinúť drevospracovateľský priemysel. Je potrebné investovať do zariadení na spracovanie dreva a zariadení na výrobu finálnych produktov (napr. nábytkársky, celulózový a papierenský priemysel).

V záujmovom území sú neisté a málo rozvinuté priemyselné aktivity, s čím súvisí aj nedostatok pracovných príležitostí. Súkromné podnikanie tu nie je rozvinuté v dostatočnom rozsahu.

Málo rozvinutá je remeselná výroba a výroba tradičných ľudových výrobkov.

Hlavný dôraz by sme mali klásť na odpadové hospodárstvo a čistotu ovzdušia, ktoré je veľmi dôležitou súčasťou snahy o udržanie a zachovanie ekologicky čistej krajiny.

1.6.7 Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Národný program rozvoja cestovného ruchu SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu navrhuje rozvíjať nasledovné nosné formy cestovného ruchu: **a)** Letná rekreácia, pri vodných plochách založená na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy. **b)** Mestský a kultúrny cestovný ruch. **c)** Zdravotný cestovný ruch v jeho klasickej liečebnej podobe, ktorý je potrebné zachovať a popritom rozvíjať zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, prevencia, skrášľovanie, kondícia), ktorý začína prudko rásť

prakticky v celosvetovom rozsahu. **d)** Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. **e)** Doplnkové formy cestovného ruchu.

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Štítnik má reálny potenciál pre rozvoj:

- hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy.
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

Na katastrálnom území obce sa spája NP slovenský kras s útvarami Plešivecká planina na Slovenské Rudohorie. Rovinným až vrchoviným úovrchom chotára preteká Štítnický potok. Chránené územie zaberá 19 % z celkovej výmery, a tvorí ho predovšetkým krasový útvar Plešivecká planina – biotop s najbohatším druhovým sepektrom arachnofauny a prírodnými rezerváciami (napr. Železné vráta). Územím sa prelína aj ochranné pásmo Ochtinskej aragonitovej jaskyne zapísanej v zozname UNESCO.

Nachádzajú sa tu rôzne prírodné zákutia, studničky, potôčky a miestne biocentrá.

V obci Štítnik turisticky najhodnotnejšími lokalitami sú:

- NP Slovenský kras – Plešivecká planina
- rieka Štítnik – rybárstvo,
- kultúrnohistorické pamiatky obce:
 - ✓ evanjelický a.v. gotický kostol
 - ✓ rímskokatolícky kostol sv. Júdu Tadeáša
 - ✓ vodný hrad s areálom a parkom
 - ✓ Mariánske súsošie Nanebovzatia Panny Márie
 - ✓ pamiatková zóna: radnica, kúrie a iné pamiatkové meštianske domy
 - ✓ pamätník padlých v 2. svetovej vojne, tzv. pamätík SNP
 - ✓ stará evanjelická fara
 - ✓ ruiny fabriky Vyšná Maša
 - ✓ škola pamätná na Jelšavskej ulici
 - ✓ historická budova pálenice

Obec a je historické pamiatky sú súčasťou **Gotickej cesty na Gemeri** a **Európskej železnej cesty**.

1.6.8 Kultúra, šport a ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Ovplyvňuje myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

Kultúrny a spoločenský život obce je veľmi pestrý. Odráža záujmy obyvateľov, vychádza z tradícií a rozvíja moderné trendy. K tradičným kultúrnym podujatiam, ktoré patria medzi najznámejšie a najviac navštevované, patria tieto:

Január – Oslava výročia oslobodenia obce, Matičný bál, Rodičovský ples MŠ

Máj – Kladenie vencov k pamätníku SNP, výstup na Birinku

Jún – Deň detí,

August – Štítnické hradné hry, Šachový turnaj In memorial Ladislava Kozáka, kladenie vencov k pamätníku SNP a vatra

September – Koncert historickej hudby v ev. a.v. kostole

Október – Mesiac úcty k starším (stretnutie s dôchodcami)

December – Vianočné trhy, Stretnutie detí so Sv. Mikulášom

V obci funguje klub dôchodcov (má cca 15 členov), cirkevný spevácky zbor, zbor pre občianske záležitosti a miestny odbor matice slovenskej (MO MS).

Z kultúrnych zariadení sa v obci Štítnik nachádza Kultúrny dom (v ktorom sa nachádza sála a zároveň s kapacitou 130 sedadiel). V kultúrnom dome na poschodí sa nachádza aj miestna knižnica, ktorá je pomenovaná po miestnom rodákovi, básnikovi, publicistovi a prekladateľovi Ctiborovi Štítnickom (rodným menom Tibor Dörner). Knižný fond zahŕňa okolo 11 000 kníh.

Obec Štítnik prevádzkuje vlastnú webovú stránku: <http://www.obecstittnik.sk/>
V roku 2023 sa uskutočnila rekonštrukcia interiéru kultúrneho domu s dôrazom na dodržiavanie hygienických štandardov spojených s ochorením COVID – 19 (2020 – 2022). Okrem toho boli zakúpené nové stoly a stoličky.

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Športové zariadenia v správe obce Štítnik:

- *Futbalové ihrisko (pri ZŠ)*
- *Telocvičňa v ZŠ*
- *Viacúčelové ihrisko v areáli ZŠ*
- *Tenisové ihrisko (na Družstevnej ulici)*

Najvýznamnejší športový klub obce je **ŠK Baník Štítnik**, ktorý má oddiely: futbalový, šachový, volejbalový, šermiarsky a kulturistický. Pôsobia tu členovia organizovaní v **Slovenskom zväze včelárov**. V obci sa nachádzajú aj ďalšie športové organizácie a združenia:

- poľovnícky spolok
- miestny dobrovoľný hasičský zbor

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádzajú 2 kostoly, 1 cintorín a 1 dom smútku.

Obec realizovala v roku 2017 po prírodnej kalamite revitalizáciu cintorína, a to vybudovaním asfaltového chodníka, osadením lavičiek a čiastočnou výsadbou drevín.

1.6.9 Ubytovacie služby

Ubytovacie zariadenia sú nevyhnutnou podmienkou vzniku i rozvoja cestovného ruchu. V obci sú k dispozícii celoročné ubytovacie služby, ich počet a štruktúra je v súčasnosti dostatočná:

- súkromné ubytovacie služby v rodinných domoch (celoročný charakter) – chalúpka DANKA, ubytovanie pod kostolom – Family Flowers, s.r.o.).

1.6.10 Cestovný ruch v mikropriestore obce

Rozvoj cestovného ruchu v obci je úzko spojený s rozvojom cestovného ruchu v regióne obce. Z tohto dôvodu tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky, ale je to aj región s jedinečnými prírodnými krásami a unikátnymi historickými pamiatkami.

Mikropriestor má široké možnosti pre rozvoj cestovného ruchu: pobytová turistika – rekreačno-relaxačné pobyty, pešia turistika, cykloturistika, turistika zameraná na rybolov, vidiecka turistika (agroturistika) spojená s tradíciami poľnohospodárstva, poľovníctva a rybolovu.

V mikropriestore obce najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Rožňava – okresné mesto, kúpalisko, Banícke múzeum, kultúrne a športové podujatia, galéria, historické kostoly a iné pamiatky,
- mesto Dobšiná - brána do NP Slovenský ráj, umelá vodná nádrž (pri obci Dedinky), lyžiarke vleky, historické centrum,
- Prírodné unikáty: Dmica, Gombasecká jaskyňa, Jaskyňa Baradla, Silická ľadnica, Dobšinská ľadová jaskyňa, Krásnohorská jaskyňa,
- Hrad Krásna Hôrka v obci Krásnohorské Podhradie,

- NP Slovenský kras a NP Slovenský ráj,
- Ochtinská aragonitová jaskyňa v lokalite Hrádok (na hranici s okresom Revúca)
- Kaštieľ Andrásyovcov s parkom v obci Betliar.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je nízka, potenciál cestovného ruchu sa nevyužíva v plnom rozsahu. V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu (je potrebné zlepšovať podmienky a podporovať rozvoj reštauračných a ubytovacích služieb v obci),
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu,
- podporovať celoročné využite areálu „Vodného hradu“ prostredníctvom rôznych akcií

Hlavným cieľom rozvoja cestovného ruchu v obci Štítnik je zvýšenie prosperity obce, rast pracovných príležitostí, zachovanie kultúrno-historickej identity obce a aktivizácia doposiaľ nevyužitého potenciálu. Cieľom je posunúť obec medzi vyhľadávané turistické destinácie Gemera.

V strednodobom horizonte je potrebné zvyšovať atraktivitu obce pre rozvoj cestovného ruchu:

- » *vypracovaním stratégie rozvoja turizmu,*
- » *vydávaním propagačných materiálov a organizovaním podujatí na propagáciu rôznych foriem turizmu v obci.*

1.6.11 Občianska vybavenosť obce

Občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

Súčasná zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Štítnik. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať Opatrenie klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Tab 27 Občianska vybavenosť obce

Ukazovateľ	Hodnota
Sídlo matričného úradu	Štítik
Sídlo pracoviska daňového úradu	Rožňava
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Štítik
Sídlo okresného súdu	Rožňava
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Rožňava
Sídlo pracoviska okresného úradu	Rožňava
Sídlo Územnej vojenskej správy	Košice
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Rožňava

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obec zrealizovala v roku 2022 rekonštrukciu hasičskej zbrojnice.

A 1.7 Školstvo a vzdelanie

V obci sa nachádza materská škola a plne organizovaná základná škola (ročníky 1.-9.), do ktorej dochádzajú deti aj z iných obcí (Roštár, Kocelovce, Petrovo, Markuška, Slavoška, Hanková, Brdárka, Rozložná, Gočaltovo, Kunova Teplica, Ochtiná a Honce). Súčasný areál školy bol daný do prevádzky v roku 1966. Tvorí ho šesť pavilónov, v ktorých je umiestnených 15 tried, učebňa fyziky a chémie, dve učebne informatiky, domácich náuk, dielňa, telocvičňa a školská kuchyňa. Školský areál dopĺňa ovocný sad a športové ihrisko. Vyučovací jazyk na škole je slovenský.

Kapacita školy je dlhoročne využívaná naplno. Ide o plneorganizovanú školu so všetkými ročníkmi a tromi oddeleniami školského klubu detí.

V roku 2002 sa miestna základná škola stala samostatnou rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou.

Tab. 28 Počet detí navštevujúcich školské a predškolské zariadenia v Obci Štítnik

Počet detí navštevujúcich školské a predškolské zariadenie Obec Štítnik			
Školský rok	zariadenie		
	základná škola	materská škola	školský klub
2017/2018	253	41	92
2018/2019	243	42	97
2019/2020	265	43	79
2020/2021	260	44	109
2021/2022	265	59	108
2022/2023	270	60	96

Zdroj: ZŠ a MŠ v Štítniku

Z tabuľky č. 28 o počte detí navštevujúcich miestne školské zariadenia si možno všimnúť mierny nárast v školských zariadeniach obce.

Počet detí navštevujúci MŠ je stabilizovaný, pričom kapacitné možnosti objektu MŠ nevyhovovali potrebnám. Nakoľko sa jedná o spádovú obec navštevujú MŠ aj deti z okolitých obcí (Honce, Kunová Teplica, Rozložná, Gočaltovo, Roštár, Kocel'ovce).

Interiér materskej školy v roku 2021 prešiel rozsiahlejšou rekonštrukciou, ktorej cieľom bolo rozšíriť jej kapacity. Od tohto roku je MŠ trojtriedna. Poskytuje celodennú výchovno-vzdelávaciu starostlivosť deťom vo veku od 2 do 6 rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou.

V prípade ZŠ je vývoj znižovania počtu detí navštevujúcich zariadenie ovplyvnený až 99,9 % zastúpením detí z Rómskych rodín, ktorých väčšina je v hmotnej núdzi (80,12 % žiakov).

Súčasný trend umiestňovať deti do vzdialenejších školských zariadení je v prípade obce Štítnik opodstatnený, nakoľko sa znižuje celková úroveň vzdelávania. Niektorým žiakom pochádzajúcich z rodín, ktoré sú v hmotnej núdzi chýbajú základné hygienické návyky. Väčšina z týchto žiakov dochádza z okolitých obcí.

Je potrebné urobiť audit dôvodov pre ktoré už školské zariadenie nie je ďalej pre rodičov natoľko atraktívne ako tomu bolo kedysi. Je potrebné motivovať rodičov, aby mali záujem umiestniť dieťa v miestnej škole. Je potrebné predovšetkým:

- rodičov presvedčiť osobným pohovorom
- motivovať prípadným príspevkom na pomôcky za každoročný zápis do školy

- prispôbiť služby škôlky zamestnaniam rodičov predĺženou prevádzkou škôlky podľa potrieb rodičov
- zapájať sa do rôznych projektoch, v ktorých škola ako i jej žiaci vyniknú
- viac školu a úspechy jej žiakov prezentovať občanom a vytvárať škole lepšie meno

V obci Štítник sa nachádza pracovisko praxe SOŠ technickej Rožňava.

A 1.8 Zdravotná a sociálna starostlivosť

Zdravotná starostlivosť o obyvateľov je na území obce pomerne dobre riešená.

V obci sa nachádza zdravotné stredisko, v ktorom sídlia:

- ordinácia praktického lekára dospelých – 2
- ordinácia detského lekára – 1
- gynekológ - 1
- očná optika - 1
- lekárneň - 1

V roku 2023 prešlo zdravotné stredisko rozsiahlou rekonštrukciou interiéru. Súčasťou projektu „CIZS – Štítnik“ bolo zateplenie objektu a zakúpenie zdravotníckych prístrojov.

Na zdravotnom stredisku bude otvorená aj vybavená zubná ambulancia.

V obci sa nachádza lekárska služba rýchlej zdravotnej pomoci.

Za ďalšími zdravotnými službami dochádzajú obyvatelia obce do okresného mesta Rožňava (vzdialené 14 km od obce), kde sa nachádza aj nemocnica.

Obec Štítnik vzhľadom na blízkosť k významnému mestskému sídlu a rozpočtové obmedzenia nedisponuje zariadeniami sociálnej infraštruktúry.

A 1.9 SWOT analýza obce Štítnik

Swot analýza obce Štítnik bola použitá ako metóda, ktorá vychádza:

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok,
- jeho potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šancí),
- jeho potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Pre definovanie základných prvkov SWOT analýzy obce boli využité:

- poznatky z doterajšieho vývoja a súčasného stavu vybavenia obce,
- rozvojové zámery obce,
- strategické ciele, ich priority a opatrenia.

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

Analýza sa dotýka 4 oblastí: **1.** Poloha, prírodné pomery, životné prostredie **2.** Bytový fond, technická infraštruktúra. **3.** Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra **4.** Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • obec je dôležitým strediskom mikroregionálneho významu • priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu v obci i jej okolí • prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami (NP Slovenský kras) • úpravené verejné priestranstvo centra obce – pamiatková zóna • kompletná plynofikácia obce • relatívna zachovalosť životného prostredia • dostatok kvalitnej pitnej vody 	<ul style="list-style-type: none"> • prítomnosť skládky komunálneho odpadu v katastri obce • potreba dobudovania splaškovej kanalizácie a ČOV • vytváranie malých divokých skládok TKO • znečistenie Štítnickej rieky z celého osídlenia Štítnickej doliny • cesta II. triedy je zdrojom hluku a exhalátov – najmä v centre obce • neexistencia zberného dvora pre separovaný zber a obecného kompostovacieho zariadenia k zhodnocovaniu biologicky rozložiteľného odpadu • nedostatočný systém zhodnocovania vyseparovaných zložiek odpadu, • nedostatočná informovanosť občanov o stave ŽP • nedostatočná motivácia občanov triediť odpad
Príležitosti	Ohrozenia

<ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia • realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách • rozvoj environmentálnej výchovy na školách a školských zariadeniach • vybudovanie verejnej kanalizácie a funkčnej čistiarny odpadových vôd • úprava verejných plôch a priestranstiev • výsadba zelene na verejných priestranstvách 	<ul style="list-style-type: none"> • znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívneho sa stresových faktorov (znečisťovanie prírody zo skládky TKO, vplyvom rozvoja dopravy, pretrvávajúce znečistenie Štítinkej rieky) • riziká povodňových záplav • nízky záujem občanov o separáciu a zhodnocovanie zložiek komunálneho odpadu • nízka disciplína občanov pri nakladaní a separácii odpadu • riziko vzniku čiernych skládok
--	---

Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • záujem o výstavbu a obnovu rodinných domov • dobré pokrytie obce signálmi mobilných operátorov • dobrá dopravná dostupnosť s mestom Rožňava • existencia verejného rozhlasu • existencia verejného vodovodu (napojenosť 95 %) • vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie • prevedená modernizácia verejného osvetlenia • z funkčného hľadiska vyhovujúci systém regionálnej autobusovej dopravy • rozmanitá obchodná sieť v oblasti predaja tovaru a poskytovaných služieb • ubytovacie kapacity v obci • zrekonštruované a zmodernizované zdravotné stredisko 	<ul style="list-style-type: none"> • zlý technický stav niektorých miestnych komunikácií a chodníkov • vysoká energetická náročnosť obecných budov • nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry • finančná náročnosť dobudovania technickej infraštruktúry • nedobudovaná tribúna na ihrisku pri ZŠ • nedobudovaná splašková kanalizácia a ČOV
Príležitosti	Ohrozenia

<ul style="list-style-type: none"> • rekonštrukcia a vybudovanie inžinierskych sietí • rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov • podpora projektov rozvoja bývania v obci • vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce • vybudovanie funkčnej verejnej kanalizácie 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry • nevybudovaná kanalizácia • zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu • nezvratne zhoršujúci technický stav obecného majetku (potreba zateplenia KD a výmena strešnej krytiny na objekte)
--	--

Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • multikulturálny charakter obyvateľstva • obec bohatá na kultúrno-historické pamiatky • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov • existencia zrekonštruovaného a zmodernizovaného zdravotného strediska a lekárne • každoročne sa koná deň dôchodcov, deň detí, Štítnické hradné hry • činnosť miestneho odboru matice slovenskej 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká miera nezamestnanosti • slabá vybavenosť obce zariadeniami pre šport a kultúru • nevyhovujúci technický stav strechy kultúrneho domu • nedobudované ihrisko pri ZŠ • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb • málo rozvinuté služby starostlivosti o rodinu, deti a osoby odkázané na starostlivosť • nedostatok atraktívnych príležitostí pre aktivity mládeže • obmedzenosť vzdelávania, ako dôsledok zlých sociálnych pomerov • nedoriešená problematika segregovaných rómskych obyvateľov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • vybudovanie sociálneho zariadenia pre starších občanov • rozvoj cestovného ruchu • obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel • rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily • zvýšenie starostlivosti o starých a chorých obyvateľov obce • rozvoj zariadení pre kultúru a šport • zlepšenie služieb na trávenie voľného času v obci pre miestnu mládež • rekonštrukcia obecných budov (radnica, 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnej infraštruktúry • nárast počtu starých občanov – obec starne • prehlbovanie sociálnych a ekonomických problémov, zhoršovanie úrovne bezpečnostnej situácie obyvateľstva v dôsledku nárastu sociálnej kriminality • vandalizmus – mládež • znehodnocovanie kultúrno-historických pamiatok

<p>kultúrny dom)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekonštrukcia a obnova objektov "Vodného hradu" • pokračovanie v tradíciách obce organizovaním športových, kultúrnych a spoločenských podujatí • vyvíjanie aktivít smerujúcich k zapojeniu mladších občanov do kultúrneho diania v obci 	<ul style="list-style-type: none"> • odchod kvalifikovaných ľudí mimo regiónu
--	--

Hospodárstvo a ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • obec je dôležitým strediskom mikroregionálneho významu • priaznivé prírodné a spoločenské podmienky pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu (VCR) • existencia poľovníckeho revíru • existencia bankomatu v obci • turistické centrum v obci • členstvo v mikroregionálnom partnerstve – „Mikroregión Štítnická dolina“ a MAS „Dobšinského kraj“ • existencia kultúrno-historických pamiatok • pomerne rozvinutá sieť obchodoch • možnosť využitia historických a technických pamiatok pre rozvoj VCR • záujem o zvyšovanie životného štandardu (výstavba a oprava rodinných domov) • záujem o zachovanie rodných domov a budovanie múzeí 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká nezamestnanosť • absencia tradície cestovného ruchu • nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu • slabý marketing obce • nedostatočný rozvoj podnikateľských aktivít • nedostatočne rozvinutý sekundárny sektor vzhľadom na miestne zdroje a možnosti • absencia pracovných príležitostí • chýbajúce zariadenia pre pobytovú turistiku v obci (náučné chodníky, cyklotrasy, požičovňa bicyklov, tenisové kurty a pod.) • nízka konkurencieschopnosť miestnych podnikateľov • nízka produktivita práce v lesníctve • neprepojenosť ubytovacích a stravovacích zariadení, nie sú vytvorené podmienky pre VCR • nevytvorené finančné zdroje pre obnovu pamiatkového fondu • pokles intenzívnej poľnohospodárskej prvovýroby a absencia spracovateľskej výroby • nedostatočný miestny potenciál pre investície v mikroregióne • nízka kúpyschopnosť obyvateľstva • nedostatočná finalizácia drevnej hmoty
Príležitosti	Ohrozenia

<ul style="list-style-type: none"> • zvyšujúci záujem o vidiecky cestovný ruch a cykloturistiku • možnosť využitia areálu vodného hradu pre rozvoj VCR • efektívne využitie podporných programov na rozvoj VCR • vytvorenie efektívneho marketingu obce • vytvorenie nových pracovných miest v službách cestovného ruchu • zvyšujúci záujem o eko- a bioprodukty • rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) • využitie technických pamiatok Železnej cesty • lepšie využitie a zhodnotenie dreva a ostatných produktov lesa (lesné plody, liečivé rastliny, čečina, tráva, hlina a pod.) 	<ul style="list-style-type: none"> • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu • znehodnocovanie prírodného potenciálu územia • nedostatočná propagácia existujúcich produktov VCR • implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja • nedostatočná podpora CR zo strany štátu • nedostatočná podpora začínajúcich podnikateľov malého a stredného podnikania zo strany štátu
---	---

Kľúčové disparity:

- pomerne vysoká nezamestnanosť v porovnaní s inými regiónmi Slovenska, rast dlhodobozamestnaných, nekvalifikovaných a neprispôsobivých obyvateľov
- odliv absolventov škôl a mladých ľudí v dôsledku nedostatku voľných pracovných miest
- zlý technický stav občianskej infraštruktúry v obci (budova kultúrneho domu – strecha a fasáda, budova radnice,)
- slabá konkurencieschopnosť podnikov v obci
- slabá spolupráca aktérov regionálneho rozvoja
- nedostatočná environmentálna infraštruktúra (chýbajúca verejná kanalizácia a čistiareň odpadových vôd)
- čiastočne nevyhovujúca technická infraštruktúra v obci (chodníky)
- nedostatok kvalitných verejných priestranstiev (potreba revitalizácie)

Hlavné faktory rozvoja:

- bohatý prírodný, kultúrny a historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
- blízkosť obce k hlavným turistickým atrakciám (Ochtinská aragonitová jaskyňa) umožňujúci prívle turistov do obce,
- dobré príležitosti pre cezhraničnú spoluprácu s Maďarskou republikou v rôznych oblastiach
- rozšírená ponuka služieb pre obyvateľov a návštevníkov
- čisté životné prostredie vyhovujúce pre CR
- dostatok vodných zdrojov

- využívanie siete škôl pre výchovu kvalifikovaných ľudí v spolupráci s podnikateľským sektorom

Swot analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Jej zhodnotenie umožnilo stanoviť nevyhnutné priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužitú šancu a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

B. 2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Vízia obce Štítник:

Občania obce Štítник chcú naďalej udržiavať a upevňovať dobré medziludské vzťahy. Chcú udržiavať a zachovať bohaté kultúrnohistorické a prírodné hodnoty obce. Využívaním miestneho potenciálu a zdrojov pre trvalo udržateľný rozvoj sa obec Štítник chce stať miestom, kde budú všetci jeho obyvatelia žiť spokojným a plnohodnotným životom.

B 2.1 Strategické ciele, priority a opatrenia

Naplnenie dlhodobej vízie rozvoja obce Štítник vedie cez stanovenie a plnenie strategických cieľov rozvoja, ich priorít a opatrení. Tieto boli stanovené predovšetkým na základe problémov, ich príčin a dôsledkov v súčasnom stave obce.

Pre naplnenie dlhodobej vízie boli v programe rozvoja obce Štítник stanovené nasledovné strategické ciele:

Hierarchia strategických cieľov

Prioritná oblasť Ekonomická a vedeckotechnický rozvoj PO/I		
Globálne ciele	Špecifické ciele	Tematické ciele

Cieľom v oblasti ekonomickej je udržanie ekonomickej výkonnosti a zvyšovanie konkurencieschopnosti obce	Zlepšenie implementácie politík a programov regionálneho rozvoja, najmä programov zameraných na investície do rastu a tvorby pracovných miest, podporovanie malých a stredných podnikov. Podpora využívania kultúrneho dedičstva a prírodného bohatstva pre regionálny ekonomický rast	Zlepšiť a udržiavať prepojenia medzi aktérmi inovačných systémov pre posilnenie regionálnej inovačnej kapacity. Zlepšiť schopnosť a podnikateľské zručnosti pre pokrok v ekonomických inováciách obce. Zlepšenie kapacít pre udržateľné využívanie kultúrneho dedičstva.
---	--	--

Prioritná oblasť Sociálna a zdravotníctvo PO/II		
Globálne ciele	Špecifické ciele	Tématické ciele
Trvalo zvyšovať kvalitu života všetkých obyvateľov obce. Dosiachnutie kombinácie bývania a sociálneho zázemia tak, aby sa obec Štítik stala miestom pre plnohodnotný život všetkých svojich obyvateľov.	Zlepšenie technologických a manažérskych kompetencií v podnikaní pre posilnenie sociálnej inovácie. Zavedenie nových vzdelávacích systémov zohľadňujúcich demografickú zmenu.	Zlepšiť schopnosť a podnikateľské zručnosti pre pokrok v sociálnych inováciách v obci Štítik.

Prioritná oblasť Environmentálna PO/III		
Globálne ciele	Špecifické ciele	Tématické ciele
Zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry obce v zmysle predpisov EÚ a SR a posilnenie efektívnosti environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja.	Zlepšenie implementácie politík a programov regionálneho rozvoja najmä programov zameraných na investície do rastu a tvorby pracovných miest v oblastiach zameraných na zvyšovanie efektívnosti a využiteľnosti zdrojov, zelený rast a eko-inovácie.	Ochrana životného prostredia a podporovanie efektívneho využívania zdrojov. Zlepšenie stratégie plánovania zmierňujúcej klimatickej zmeny. Zlepšiť environmentálny manažment v obci s cieľom zlepšenia kvality života v obci Štítik.

Základným predpokladom pre splnenie stanovených cieľov je získanie potrebných finančných zdrojov. Ide najmä o financie z verejných fondov, resp. z fondov Európskej únie.

Ďalším predpokladom pre úspešné splnenie strategických cieľov je dôsledné vypracovanie a predkladanie programových zámerov a zdôvodnených žiadostí o pridelenie finančných prostriedkov na príslušné inštitúcie.

PRIORITY A OPATRENIA

Plnenie hlavných strategických cieľov dlhodobého rozvoja obce sa realizuje stanovením ich priorít a definovaním jednotlivých konkrétnych opatrení, ktoré sa premietajú do projektov a projektových zámerov.

Vzhľadom na veľkosť obce a rozsah plánovaných aktivít bude obecná samospráva realizovať riešenie uvedených zámerov predovšetkým predkladaním žiadostí na dotácie zo štátnych fondov a z príslušných fondov Európskej únie.

Plnenie strategických cieľov rozvoja obce, stanovených priorít a prijatých opatrení bude rozhodujúcim spôsobom ovplyvňovať postup výstavby miestnych a regionálnych investícií v katastrálnom a záujmovom území obce.

Aktualizácia stanovených priorít a prijatých opatrení, pri dodržaní hlavných strategických cieľov rozvoja, bude uskutočňovať obecná samospráva pri každoročnom stanovení hlavných úloh samosprávy a spracovaní obecného rozpočtu. Základom bude stav prípravy jednotlivých projektov a reálne predpoklady na získanie potrebných finančných prostriedkov.

3 Programová časť

3.1 Vízia rozvoja obce

Tvorba podmienok a využitie zdrojov prispeje k zvýšeniu ekonomickej úrovne obce. S ekonomickým prínosom sa zvyšuje zamestnanosť a zabezpečujú sa predpoklady pre ďalší rozvoj.

3.1.1.) Prírodné zdroje

Dlhodobé udržiavanie a skvalitňovanie prírodného prostredia, úprava verejných priestranstiev je spoločný cieľ všetkých obyvateľov obce. Obec je príťažlivá udržiavanou zeleňou, upravenými ulicami a okolím rodinných domov. Nakladanie s odpadmi je doriešené. V obci je zabezpečená informovanosť obyvateľov o životnom prostredí a propagácia chránených území.

3.1.2.) Ľudské zdroje

Obec zlepšuje kvalitu života obyvateľov predovšetkým vybudovaním plne funkčných prvkov služieb a tým vytvára dobré podmienky pre príjemné a bezproblémové bývanie jeho obyvateľov. Zlepšuje sa starostlivosť o ich životné potreby (sociálne, zdravotné, bytové) a zvyšuje ich kvalitu života podporou kultúry, športu a vzdelávania. Postupne sa zabezpečuje vzdelávanie obyvateľstva a záujem o rozvoj obce.

3.1.3.) Ekonomické zdroje

Zlepšujú sa podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne kvality služieb pre svojich obyvateľov a návštevníkov. Využívaním finančných prostriedkov EÚ sa buduje lokálna infraštruktúra a podnikateľské prostredie v obci.

3.1.4.) Materiálne a fyzické zdroje

Vybudovala sa kvalitná technická infraštruktúra, dôraz sa kladie na dopravnú dostupnosť, opravu ciest, chodníkov, úpravou okolia rodinných domov s kvalitnými službami občianskej vybavenosti a s množstvom príležitostí na trávenie voľného času a možnosti trvalo udržateľného rozvoja vidieka.

Obec sa bude snažiť pretransformovať uvedenú víziu na skutočnosť využitím všetkých možných finančných zdrojov z Európskej únie, tak aby naplnila stanovené ciele regionálneho rozvoja a tak prispela k skvalitneniu života občanov.

3.2 STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

Stratégia rozvoja obce tvorí miestnu inovačnú stratégiu, ktorá je vypracovaná na obdobie 10 – 15 rokov. Táto stratégia tvorí dlhodobý plán v rámci rozvoja obce Štítik, ktorého integrovanou súčasťou je Program rozvoja bývania.

Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania zakladáme na usmerňovaní a zosúladení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov.

Strategickým cieľom bytovej výstavby bude dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách Európskeho spoločenstva.

Rozvojové ciele

Určenie stratégie rozvoja obce Štítik. Strategický plán zohľadňuje obecné komparatívne výhody a určuje hlavné smery rozvoja obce, ciele a prioritné potreby vrátane tematických a územných priorít.

3.2.1. Globálny cieľ č. 1

Dobudovanie infraštruktúry so zameraním sa na výstavbu kanalizácie, vybudovanie čističky odpadových vôd, cestných komunikácií, modernizáciu verejných budov, energetiku a informačné technológie.

3.2.1.1 Špecifický cieľ č. 1

Rozvoj technickej infraštruktúry

3.2.1.1.1 Opatrenie č. 1

- zabezpečiť účinné čistenie odpadových vôd a napojenie domácností a iných objektov v obci na kanalizačnú sieť

Aktivita č. 1 – aktualizácia projektovej dokumentácie na výstavbu kanalizácie a

čističky odpadových vôd v obci

Aktivita č. 2 – na základe projektovej dokumentácie zabezpečiť výstavbu
kanalizácie a čističky odpadových vôd

3.2.1.1.2 Opatrenie č. 2

- vodné hospodárstvo

Aktivita č. 1 – ochrana vôd a zabezpečenie pred povodňami reguláciou obecnej
rieky Štítnik

3.2.1.1.3 Opatrenie č. 3

- Prispôsobenie sa zeme klímy, prevencia rizík

Aktivita č. 1 - online monitoring počasia poveternostných vplyvov, meranie prašnosti, či radiácie

3.2.1.2. Špecifický cieľ č. 2

Rozvoj dopravnej infraštruktúry

3.2.1.3.1. Opatrenie č. 1

- zabezpečiť opravu a rozvoj cestných komunikácií

Aktivita č. 1 – obnova, oprava a rekonštrukcia ciest – jestvujúcich miestnych
komunikácií IV. triedy

Aktivita č. 2 -dobudovanie miestnych komunikácií IV. triedy

Aktivita č. 3 – výstavba peších komunikácií v obci

Aktivita č. 4 – obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov

Aktivita č. 5 – vybudovanie terminálu Bus-Bus priority “C” – stredná frekvencia

3.2.1.3 Špecifický cieľ č. 3

Energetická koncepcia

3.2.1.3.1 Opatrenie č. 1

- podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

Aktivita č. 1 – podpora technických opatrení na znižovanie energetických strát budov a objektov

Aktivita č.2 – presadzovanie využívania miestnych alternatívnych energetických
zdrojov (solárna energia, veterná energia a pod.)

Aktivita č.3 – využívanie miestnych druhových energetických zdrojov ako doplnkový alebo náhradný
energetický zdroj pre potreby obyvateľstva a služieb (dendromasa, biomasa,
fytomasa, poľnohospodárske odpady a pod.)

3.2.1.4 Špecifický cieľ č. 4

Rozvoj informačno-komunikačných technológií

3.2.1.4.1 Opatrenie č.1

- vybudovanie efektívneho informačného systému obce

Aktivita č. 1 – zabezpečenie kvalitného televízneho signálu pre príjem

Aktivita č. 2 – zabezpečenie internetu pre potreby obyvateľstva

Aktivita č. 3 – využitie uložených optických káblov telekomunikácií pre zvukovú aj

- obrazovú komunikáciu medzi obcami v mikroregióne
- Aktivita č. 4 – inštalácia smerových orientačných tabúl a priestorových informačných tabúl pre návštevníkov

3.2.2 Globálny cieľ č. 2

- Rozvojom občianskej infraštruktúry zabezpečovať hospodársky rast, orientovať sa na rekonštrukciu a reštrukturalizáciu občianskej infraštruktúry v obci.

Opatrenie 1: Rozvoj školskej infraštruktúry

- Zabezpečenie výchovno-vzdelávacích procesov a podpora vzdelávania obyvateľstva v produktívnom a poproduktívnom veku.

- Aktivita č. 1 – rekonštrukcia budov Základnej školy a vnútorného vybavenia
- Aktivita č. 2 – rozvoj mimoškolských a športových aktivít
- Aktivita č. 3 – podporovať tvorivosť a realizovať rôzne školské projekty, resp. projekty financované Európskou úniou
- Aktivita č. 4 – podporovať vznik špeciálnej triedy pre deti s potrebou osobitného vzdelávacieho procesu. Riešenie školskej výchovy detí z marginalizovaných rodín
- Aktivita č. 5 – riešenie predškolskej výchovy detí z marginalizovaných rodín

Opatrenie 2: Rozvoj sociálnej infraštruktúry

- Opatrenie je zamerané na rozvoj sociálnych služieb a podporu integrácie rôznych skupín obyvateľstva do spoločenského života.

- Aktivita č. 1 - zabezpečenie poradenstva v sociálnej oblasti
- Aktivita č. 2 - obnova a rekonštrukcia zariadení sociálnej infraštruktúry
- Aktivita č. 3 - rozširovať opatrovateľské služby pre obyvateľov
- Aktivita č. 4 - tvorba projektov pre získavanie finančných prostriedkov z EÚ pre skvalitňovanie a poskytovanie nových služieb
- Aktivita č. 5 – Vypracovanie projektu pre rodiny rómskeho obyvateľstva

Opatrenie 3: Rozvoj zdravotnej infraštruktúry

- Cieľom opatrenia je udržať zdravotnícke služby, s možnosťou rozšírenia základných zdravotníckych služieb.

- Aktivita č. 1 - zabezpečenie osobitnej osobnej prepravy osôb zdravotne ťažko postihnutých k ambulanciám a lekárniam
- Aktivita č. 2 - podpora zdravotnej prevencie a vzdelávania v tejto oblasti u detí predškolského a školského veku
- Aktivita č. 3 - podporovať význam zdravotnej prevencie u občanov

Opatrenie 4: Rozvoj kultúrnej infraštruktúry

- Cieľom je rozvoj spoločenského a kultúrneho života obyvateľov obce ako aj návštevníkov. Zlepšenie stavu kultúrnych zariadení a budovanie spoločných aktivít.

- Aktivita č. 1 – vytvorenie podmienok obnovy a sprístupnenia kultúrno-historických pamiatok v obci
- Aktivita č. 2 – rozvoj tradičných remesiel a gastronómie

Aktivita č. 3 – podporovať a realizovať kultúrne podujatia na prezentáciu umenia

Aktivita č. 4 – budovať a pripravovať kultúrne prejavy obyvateľstva (folklórne podujatia, tanečné skupiny, a pod.)

Aktivita č. 5 – podpora knižníc a knižnej literatúry

Aktivita č. 6 - spracovanie a vydanie knižnej monografie o obci

Aktivita č. 7 – spracovanie a tlač propagačného materiálu o obci

Opatrenie 5: Program rozvoja bývania

- Cieľom opatrenia je kvantifikácia potrieb výstavby nových bytov, ciele v obnove bytového fondu a revitalizácii obytného prostredia, príprava lokalít pre bytovú výstavbu a ich zainvestovanie technickou infraštruktúrou, opatrenia na skvalitnenie hospodárenia s bytovým fondom a stratégia zabezpečenia finančných zdrojov.

Aktivita č. 1 – Zabezpečiť infraštruktúru pre výstavbu rodinných domov v lokalitách:

Pod vrškom, Pri škole, Nad Jarmočiskom, Čárda, Vyše mesta, Pri trati, Za laznou, Malá Maša a Dolina.

Aktivita č. 2 – Vybudovať zariadenie sociálnej starostlivosti pre seniorov, ako špecifickú formu bývania

Aktivita č. 3 – Pripraviť lokalitu pre bytovú výstavbu viacposchodovú s potrebnou infraštruktúrou

3.2.3 Globálny cieľ č. 3

Zvyšovanie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov

3.2.3.1 Špecifický cieľ č. 1

Zlepšenie podnikateľského prostredia

3.2.3.1.1 Opatrenie č. 1

- vybudovanie komplexnej technickej infraštruktúry v obci

Aktivita č. 1 – obnova historickej budovy radnice

Aktivita č. 2 – rekonštrukcia a zateplenie strechy so súčasným zateplením bočnej fasády kultúrneho domu

3.2.3.1.2 Opatrenie č. 2

- využitie prázdnych priestorov ako inkubátora pre začínajúcich podnikateľov

Aktivita č. 1 – zvýšiť informovanosť obyvateľov obce o možnosti využívania jestvujúceho podnikateľského inkubátora v Rožňave

Aktivita č. 2 – podporovať vznik podnikateľského inkubátora v Štítniku s možnosťou využívania aj pre začínajúcich podnikateľov z obce

3.2.3.2 Špecifický cieľ č. 2

Podpora konkurencieschopnosti produkcie malých a stredných podnikateľov

3.2.3.2.1 Opatrenie č. 1

podpora záujmových činností zameraných na uchovanie vidieckych tradícií

Aktivita č. 1 – podpora prestavby rodinných domov v súkromnom vlastníctve na pamiatkovo-rekreačné objekty (pamiatková izba histórie obce, galéria, remeselný dvor) a vybudovanie ubytovacích zariadení obce

3.2.3.3 Špecifický cieľ č. 3

Rozvoj cestovného ruchu

3.2.3.3.1 Opatrenie č. 1 Podpora tvorby produktov cestovného ruchu a zvyšovanie kvality poskytnutých služieb návštevníkom obce

Aktivita č. 1 – vybudovanie priestorového informačného systému v obci

Aktivita č. 2 – vytvorenie podmienok sprístupnenia kultúrno-historických pamiatok v obci pre návštevníkov obce

Aktivita č. 3 – vytvorenie podmienok pre letnú a zimnú turistiku, výstavba viacúčelového športového areálu – ihriska pri ZŠ

Aktivita č.4 – výstavba miestneho parku s hracou plochou a atrakciami pre deti

Aktivita č. 5 – budovanie cyklotrás, peších turistických trás a náučných chodníkov (tématické a s pripojením na "Hrádok" a " Koniarsku planinu")

Aktivita č. 6 – vytváranie nových atrakcií cestovného ruchu, marketing rozvoja turizmu

Aktivita č. 7 – vypracovanie strategickej štúdie vidieckej turistiky v obci

Aktivita č. 8 – podpora športových klubov a organizovanie športových podujatí

3.2.3.3.2 Opatrenie č. 2

- podpora Revitalizácie areálu vodného hradu

Aktivita č. 1 - Uskutočnenie archeologického a pamiatkového výskumu historických objektov

Aktivita č. 2 - Vypracovanie projektovej dokumentácie na obnovu historických objektov

Aktivita č. 3 - Obnova historických objektov

Aktivita č. 4 - Vybudovanie oddychovej zóny

Aktivita č. 5 - Vybudovanie prvkov dokumentujúcich históriu železiarstva v obci

Aktivita č. 6 - Vybudovanie gastrozariadenia a ubytovacích kapacít v kaštieli

Aktivita č. 7 - Dobudovanie priestorového informačného systému v areáli hradu a jeho okolí

Aktivita č. 8 – Revitalizácia parku

3.2.3.3.3 Opatrenie č. 3

- podpora revitalizácie pietnych miest

Aktivita č. 1 - Spracovať projekt na revitalizáciu miestneho cintorína

Aktivita č. 2 - Realizácia revitalizácie miestneho cintorína

Aktivita č. 3 - Revitalizácia základov zaniknutej kaplnky sv. Kríža a jej okolia

3.2.3.3.4 Opatrenie č. 4

- výstavba rekreačnej vodnej nádrže v lokalite bývalého „Rybníka“ v južnej časti katastra obce Štítnik

Aktivita č. 1 – vytvorenie projektovej dokumentácie na výstavbu vodnej nádrže

Aktivita č. 2 – na základe projektovej dokumentácie zabezpečiť výstavbu rekreačnej vodnej nádrže

Aktivita č.3 – Výstavba obslužných zariadení, prístupovej komunikácie a parkovísk.

3.2.3.3.5 Opatrenie č. 5

prezentácia Mikroregiónu, marketing a informačné systémy

Zameranie na upútanie a zviditeľnenie atraktivít u potenciálnych návštevníkov a prilákať nových účastníkov cestovného ruchu.

Aktivity:

1. účasť prezentáciou na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu a mediálna prezentácia
2. tvorba propagačných materiálov, brožúr, pohľadníc a ich prezentácia na podujatiach CR
3. spracovanie komplexnej internetovej prezentácie a vytvorenie domény s možnosťou získania informácií o jednotlivých atraktivitách a podujatiach s možnosťou on-line rezerváciou ubytovania a objednávkou služieb
4. vypracovanie koncepcie rozvoja cestovného ruchu obce
5. obnova a dobudovanie orientačných a informačných tabúl
6. napojenie obce na priestorový informačný systém

3.2.3.3.6 Opatrenie 6: Podpora zvýšenia kvality služieb

Opatrenie je zamerané na zvýšenie úrovne kvality služieb tak pre domáce obyvateľstvo ako aj zahraničných investorov.

Aktivity:

1. podpora rozvoja služieb pre verejnosť
2. poradenstvo a vzdelávanie obyvateľstva a podnikateľov
3. informovanosť podnikateľskej sféry o plánovaných aktivitách Mikroregiónu

3.2.4 Globálny cieľ č. 4

- ochrana životného prostredia

3.2.4.1 Špecifický cieľ č. 1

- ochrana a rozvoj životného prostredia

Opatrenie 1: Ochrana a racionálne využívanie vôd

Cieľom opatrenia je zabezpečenie obyvateľstva kvalitnou pitnou vodou, napojenie na kanalizačnú sieť, zamedzenie vypúšťania škodlivých a znečisťujúcich látok do vodných tokov, skvalitniť vodný biotop.

Aktivity:

1. vybudovanie kanalizačných sietí a čističiek odpadových vôd
2. ochrana vodných zdrojov a vytýčenie ochranných pásiem
3. obmedzenie používania škodlivých chemických poľnohospodárskych hnojív
4. zavádzanie prísnejších nariadení proti nelegálnemu vypúšťaniu domových žúmp
5. úprava korýt potokov a riek v rámci protipovodňových aktivít
6. obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov

Opatrenie 2: Ochrana ovzdušia

Cieľom je zníženie emisií, ktoré znečisťujú ovzdušie a podporovanie využívania obnoviteľných zdrojov energií a ich racionálne využívanie.

Aktivity:

1. podpora budovania a využitia obnoviteľných zdrojov energií
2. ochrana ovzdušia budovaním technologických zariadení na zníženie vypúšťania emisií
3. podpora zníženia spaľovania tuhých a fosílnych palív a ich náhrada

3.2.4.2 Špecifický cieľ č. 2

-Odpadové hospodárstvo

Opatrenie 1: Rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva

Opatrenie je zamerané na zamedzenie vytvárania divokých skládok a ich likvidáciu, na podporu investícií do separovaného zberu odpadov, výstavbu zariadení na likvidáciu a recykláciu odpadov.

Aktivity:

1. výstavba III. etapy skládky tuhého komunálneho odpadu
2. separácia komunálneho odpadu
3. uzavretie a rekultivácia malých divokých skládok
4. budovanie zariadení na zneškodňovanie a recykláciu odpadov
5. tvorba a rekonštrukcia priestorov na separovaný zber odpadov v obytných zónach
6. budovanie centrálnych biokompostární a zberných dvorov
7. zabezpečenie pravidelnej starostlivosti o zber TKO a odvoz na skládku TKO

Opatrenie 2: Triedený zber komunálneho odpadu

Zvýšená podpora triedeného zberu komunálneho odpadu za pomoci zberných dvorov

Aktivity:

1. Nákup potrebného technického vybavenia
2. Uzavretie zmluvy s obcou, ktorá má zriadený zberný dvor

Opatrenie 3: Environmentálne vzdelávanie detí a obyvateľstva

Zvyšovanie úrovne povedomia občianskeho vedomia zachovávať životné prostredie širokou verejnosťou.

Aktivity:

1. organizovanie podujatí pre deti zamerané na ochranu prírody
2. organizovanie podujatí zamerané na čistenie verejných priestranstiev
3. podpora výučby environmentálnej výchovy v predškolských a školských zariadeniach
4. výchova detí a obyvateľstva k separácii odpadu
5. poradenstvo, prednášky, verejné zhromaždenia o dôležitosti zachovávaní životného prostredia

3.2.5 Globálny cieľ č. 5

- Poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo

Trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva a rozvoj agroturistiky.

3.2.5.1 Špecifický cieľ č.1

- Rozvoj poľnohospodárstva

Opatrenie 1: Zavádzanie a rozvoj ekologického poľnohospodárstva

Orientácia na ekologické poľnohospodárstvo je trvalo udržateľným agroekosystémom využívajúcim najmä miestne a obnoviteľné zdroje. Používa technológie pestovania a chovu hospodárskych zvierat, ktoré minimalizujú poškodenie životného prostredia.

Aktivity:

1. produkcia zdravotne neškodných potravín,
2. zachovanie úrodnosti pôdy, hlavne organickými látkami,
3. vytvorenie podmienok pre prirodzený chov zvierat,
4. racionálne hospodárenie s prírodnými zdrojmi,
5. ochrana pred narušovaním prostredia a rovnováhy prírody

Opatrenie 2: Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov

V spracovaní poľnohospodárskych produktov patrí medzi najväčšie problémy najmä zastaraná, fyzicky a morálne opotrebovaná technológia spracovania surovín, nízka produktivita práce, hygiena a sanitácia a nedostatok finančných prostriedkov.

Aktivity:

1. podporovať zníženie výrobných nákladov a zlepšenie pracovných podmienok
2. zvýšiť kvalitu výrobkov
3. zavádzať nové technológie šetrnejšie k životnému prostrediu
4. zvýšiť úroveň hygienických podmienok a životných podmienok zvierat
5. znížiť negatívne dopady na životné prostredie
6. podporovať rozvoj ovocinárstva v obci a zabezpečiť finalizáciu jeho spracovania

3.2.5.2 Špecifický cieľ č. 2

- Rozvoj lesného a vodného hospodárstva

Opatrenie 1: Rozvoj lesného hospodárstva

Aktivity:

1. zabezpečovanie obnovy lesa – výsadba lesných drevín a budovanie lesných ciest
2. likvidácia erózných škôd lesných porastov
3. podporovať rozvoj poľovníckych združení
4. odstraňovanie následkov kalamít
5. spracovávanie marketingových projektov využitia lesa pre rozvoj obce
6. využívanie dreveného odpadu ako využiteľný odpad z lesov
7. pomáhať zachovať a zveľadiť lesný fond a posilniť ekologickú stabilitu lesov
8. zlepšenie verejnoprospešnej funkcie lesov
9. podporovať vytvorenie a zachovanie pracovných príležitostí na vidieku

Opatrenie 2: Rozvoj vodného hospodárstva

Aktivity:

1. podporovať vybudovanie plánovanej vodnej nádrže Hanková i pre rozvoj obecných aktivít
2. podpora chovu a predaja rýb, spracovanie rýb a výroba rybích špecialít
3. výstavba zariadení na oddych a rekreáciu a zapracovať ich do územných plánov

Opatrenie 3: Rozvoj agroturistiky

Aktivity:

1. spracovanie koncepcie rozvoja agroturistiky (s väzbou na mikroregión)
2. zmapovanie lokalizácie a nositeľov agroturistiky
3. koordinácia činnosti farmárskych rodín pre agroturistiku

4. program vzdelávania v oblasti agroturistiky
5. podpora malých fariem a gazdovských dvorov pre agroturistiku
6. projekt podpory subjektov zabezpečujúcich agroturistiku
7. spracovanie propagačného materiálu s ponukou agroturistiky
8. prezentácia a reklama obecnej agroturistiky

4. Programový plán – priority

Stratégia hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Štítňik určila ciele, opatrenia a konkrétne úlohy na ich splnenie. Táto dlhodobá stratégia je rozpracovaná na kratšie obdobie vo forme programového plánu.

Programový plán rieši potreby najdôležitejších úloh a opatrení – prioritných problémov obce na 5 rokov.

Programová časť obsahuje:

1. zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie priorít rozvoja obce
2. popis rozvojového opatrenia obce
3. priority a smery rozvoja obce podľa tematických odvetví, vrátane finančného plánu a zabezpečenia realizácie
4. časový postup prípravy a harmonogram realizácie
5. inštitucionálne a organizačné zabezpečenie
6. rozpočet a návrh zabezpečenia finančných zdrojov
7. monitorovanie a hodnotenie so stanovením merateľných ukazovateľov fyzických a finančných

Programový plán je riešený týmito prioritami :

Priorita č. 1: Rozvoj technickej infraštruktúry – kanalizácia a ČOV

Priorita č. 2: Infraštruktúra vzdelávania – Rekonštrukcia priestorov Základnej školy

Priorita č. 3: Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Priorita č. 4: Zlepšenie podnikateľského prostredia

Priorita č. 5: Odpadové hospodárstvo

Priorita č. 6: Rozvoj cestovného ruchu

Priorita č. 7: Program rozvoja bývania – Rekonštrukcia a výstavba rodinných domov, bytov a nájomných bytov

Priorita č. 1: Rozvoj technickej infraštruktúry

Opatrenie č. 1	- zabezpečiť účinné čistenie odpadových vôd a napojenie domácností a iných objektov v obci na kanalizačnú sieť Úloha č. 1 – vytvorenie projektovej dokumentácie na výstavbu kanalizácie a čističky odpadových vôd v obci Úloha č. 2 – na základe projektovej dokumentácie zabezpečiť výstavbu kanalizácie a čističky odpadových vôd
Zdôvodnenie:	Základným predpokladom pre vytvorenie podmienok pre plnohodnotný život obyvateľov obce, ako aj pre podnikateľov a turistov je zlepšenie infraštruktúry v obci – vrátane technickej. Obec nemá dobudovanú kanalizáciu a čističku pre všetkých obyvateľov, preto je to pre obec prioritou.
Cieľ:	Cieľom je zlepšenie stavu životného prostredia v obci, a tým aj vytvorenie vhodných podmienok pre podnikanie v cestovnom ruchu – zlepšenie v oblasti ekonomickej a následne aj sociálnej.
Oprávnené výdavky:	1. Náklady spojené s projekčnou prípravou pre výstavbu kanalizácie a čističky odpadových vôd v obci 2. Náklady na realizáciu výstavby kanalizácie a čističky Odpadových vôd v obci
Časový harmonogram:	1. Aktualizácia koncepcie projektovej prípravy 2025 – 2026 2. Doplnenie projektovej prípravy 2027 3. Výstavba kanalizácie a čističky odpadových vôd – rok 2028 - 2032
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva, obec, mikroregión
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. cca 8.5 tis. EUR 2. cca 80 tis. EUR 3. cca 2.500.000,- EUR
Zdroje financovania:	Obec, MŽP SR, štrukturálne fondy EÚ, regionálny rozvojový fond KSK,
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starosta obce: Ladislav Belányi
Monitorovacie ukazovatele:	dĺžka kanalizačnej siete, počet domácností napojených na splaškovú kanalizáciu, kvalitatívne ukazovatele vypúšťanej vody do recipienta

Opatrenie č. 2	- Prispôsobenie sa zmene klímy, prevencia rizík Úloha č. 1 – zabezpečiť monitoring počasia a poveternostných vplyvov ako sú rýchlosť a smer vetra, teplota, množstvo zrážok, výška hladiny vôd vytvorenie projektovej dokumentácie na výstavbu
Zdôvodnenie:	Kritické hodnoty sú v aktuálnom čase vyhodnocované a v prípade prekrošenia zadaných kritických hodnôt riadecie centrum postupuje tieto informácie na vyznenie obyvateľstva prostredníctvom udeleného systému bezdrôtových hlásičov či siren.
Cieľ:	Cieľom je zabezpečiť činnosť varovania a vyznenia aj pri dlhšom výpadku el. energie napr. 72 hodín. Jednou z výhod je riadenie celého systému aj prostredníctvom aplikácie z mobilného telefónu. Výhodou je riadenie celého systému aj prostredníctvom aplikácie z mobilného telefónu.
Oprávnené výdavky:	1. Náklady spojené so zabezpečením vybavenia 2. Náklady spojené so zabezpečením doplnkového vybavenia
Časový harmonogram:	1. rok 2024 – 2025 2. rok 2024 - 2025
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva, obec
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. cca 400 tis. EUR 2. cca 50 tis. EUR
Zdroje financovania:	Obec, Interreg HUSKROUA
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starosta obce: Ladislav Belányi
Monitorovacie ukazovatele:	Počet namontovaných hlásičov, počet elektrocentrál v riadiacej miestnosti

Priorita č. 2: Infraštruktúra vzdelávania

3.2.2.1.1 Opatrenie č. 1	- zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb v oblasti vzdelávania prostredníctvom dobudovania technickej infraštruktúry Základnej školy v Štítniku, ktorá zabezpečuje tieto služby pre 12 obcí mikroregiónu. Úloha 1 - vytvorenie projektovej dokumentácie na dobudovanie učební na zlepšenie vzdelávacieho procesu s modernizáciou priestorov, zladením s architektonickým riešením budov školy, zvýšenia energetickej hospodárnosti budov, bezbariérového prístupu a obstarania vnútorného vybavenia objektu. Úloha 2 - Zabezpečiť finančné prostriedky na zlepšenie kľúčových kompetencií na Základnej škole Štítnik.
Zdôvodnenie:	Základným predpokladom pre zvýšenie kvality poskytovaných služieb v oblasti vzdelávania je odstránenie nevyhovujúcich podmienok vnútorného vybavenia a usporiadania učební, sociálnych zariadení, bariérových prekážok a prevádzku vyučovacích dielní. Preto je nutná rekonštrukcia na základe vypracovanej projektovej dokumentácie.
Cieľ:	Cieľom je zvýšenie úrovne a kvality poskytovaných služieb v oblasti vzdelávania rekonštrukciou jestvujúcich prevádzkových miestností objektu ZŠ.
Oprávnené výdavky:	1. Náklady spojené s projekčnou prípravou na rekonštrukciu Základnej školy 2. Náklady na realizáciu rekonštrukcie – odstránenie nevyhovujúcich

	podmienok – bezbariérový prístup, modernizácia a zníženie vysokej energetickej náročnosti (zateplenie), oprava fasády, rekonštrukcia rozvodov tepla
Časový harmonogram:	1. Projektová dokumentácia - rok 2025 2. Rekonštrukcia Základnej školy – rok 2026 - 2029
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva – obec, zriaďovateľ Základnej školy
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. cca 60. tis. EUR 2. cca 350. tis EUR
Zdroje financovania:	Obec, IÚI
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starosta obce: Ladislav Belányi
Monitorovacie ukazovatele:	Počet žiakov navštevujúcich ZŠ, % zníženia tepelných strát, počet novovytvorených vzdelávacích učební a predmetov

Priorita č. 3: Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenie č. 1	- zabezpečiť opravu a rozvoj cestných komunikácií Úloha č. 1 – obnova, oprava a rekonštrukcia ciest – jestvujúcich miestnych komunikácií IV. triedy a dobudovanie nových Úloha č. 2 – projekčná príprava a výstavba peších chodníkov a komunikácií v obci Úloha č. 3 – obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov pri chodníkoch
Zdôvodnenie:	V obci v súčasnosti nie sú dostatočne dobudované a udržiavané cesty a chodníky. Je potrebná rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci a chodníkov a obnova a budovanie cestných kanalizačných rigolov. V zastavanom území obce vyčleniť verejný priestor pre vybudovanie peších chodníkov pozdĺž hlavnej komunikačnej siete, verejný priestor pre vybudovanie peších chodníkov pozdĺž všetkých jestvujúcich a navrhovaných miestnych ciest. Budovať jednostranné prípadne obojstranné pešie chodníky min. šírky 1,5 m v súlade so STN 73 6110. V blízkosti zariadení občianskej vybavenosti budovať zelené plochy a ohraničujúce obrubníkové chodníky. Ďalej je potrebné dobudovať miestnu komunikáciu IV. triedy pri vstupe do Malej Maše.
Cieľ:	Cieľom je zlepšenie dopravnej infraštruktúry v obci, a tým aj vytvorenie vhodných podmienok pre život a zlepšenie podmienok bývania v obci. Zároveň podnikanie v cestovnom ruchu – zlepšenie v oblasti dopravy, komunikácií, ekonomickej a následne aj sociálnej oblasti
Oprávnené výdavky:	1. Náklady spojené s projekčnou prípravou 2. Náklady na realizáciu rekonštrukcie miestnych komunikácií a Chodníkov
Časový harmonogram:	1. Projektová príprava chodníkov a kanalizačných rigolov – rok 2023 - 2024 2. Oprava, rekonštrukcia a výstavba ciest, miestnych komunikácií a

	chodníkov 2024 – 2027
Oprávnení žiadateľa:	Miestna samospráva
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. cca 17.000,-EUR 2. cca 300.000,-EUR
Zdroje financovania	Obec, štrukturálne fondy EÚ,
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starosta obce: Ladislav Belányi
Monitorovacie ukazovatele:	dĺžka opravených ciest, dĺžka zrekonštruovaných chodníkov, zrekonštruovaná, opravená a vyčistená dĺžka cestných rigolov

Opatrenie č. 2	- zlepšenie dopravnej obslužnosti územia Úloha č. 1 – Vybudovanie terminálu Bus – Bus Typ “C” – stredná frekvencia
Zdôvodnenie:	V obci sa nachádzajú 4 autobusové zastávky. Zastávka s najväčšou frekvenciou cestujúcich za 24 hodín je zastávka Štítik, námestie s počtom 1232 cestujúcich za 24 hodí, z toho nastupujúcich 582 cestujúcich, vystupujúcich 596 cestujúcich a prestupujúcich 56 cestujúcich. Zastávka je situovaná v centre obce v blízkosti križovatky ciest II. Tried na smer Plešivec, Slavošovce a Rožňava. Dopravnú obsluhu danej zastávky zabezpečujú autobusové spoje spoločnosti eurobus, a.s. a v menšej miere spoločnosť SAD Lučenec, a.s. (prímestská doprava).
Cieľ:	Cieľom je zlepšenie dopravnej infraštruktúry v obci, a tým aj vytvorenie vhodných podmienok pre život a zlepšenie podmienok bývania v obci. Zároveň podnikanie v cestovnom ruchu – zlepšenie v oblasti dopravy, komunikácií, ekonomickej a následne aj sociálnej oblasti
Oprávnené výdavky:	1. Náklady spojené s projekčnou prípravou 2. Náklady na vybudovanie terminálu bus-bus
Časový harmonogram:	1. Projektová príprava – rok 2025 - 2026 2. Vybudovanie terminálu bus-bus 2027 - 2030
Oprávnení žiadateľa:	Miestna samospráva
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. cca 30.000,-EUR 2. cca 1200.000,-EUR
Zdroje financovania	Obec, štrukturálne fondy EÚ,
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starosta obce: Ladislav Belányi
Monitorovacie ukazovatele:	Dĺžka zrekonštruovanej plochy, dĺžka zrekonštruovaných chodníkov a rigolov, počet digitálnych informačných tabúl

Priorita č. 4: Zlepšenie podnikateľského prostredia

Opatrenie č. 1	- vybudovanie komplexnej technickej infraštruktúry v obci Úloha č. 1 – obnova Pamiatkovej zóny – námestia obce, revitalizácia parku Úloha č. 2 – rekonštrukcia historickej budovy radnice Úloha č. 3 – rekonštrukcia strechy a zateplenie fasády Kultúrneho domu, rekonštrukcia podkrovných priestorov na podnikateľský inkubátor
Opatrenie č. 3	- podporovať vybudovanie priemyselného parku Úloha č. 1 – Vybudovanie priemyselného parku v časti miestnej komunikácie vedúcej ku bývalej nákladnej železničnej stanici
Zdôvodnenie:	Z dôvodu zvýšenia estetického pôsobenia prostredia na obyvateľov obce, ako aj turistov je potrebné estetizovať verejné priestranstvá v obci. Obnova Pamiatkovej zóny – námestia obce, rekonštrukcia historickej budovy Radnice, Kultúrneho domu prispeje k zvýšeniu životnej úrovne obyvateľov obce. Pre zvýšenie zamestnanosti obyvateľov obce a celkového ekonomického rastu a rozvoja obce, ako takej je obec plánuje vybudovať priemyselný park.
Cieľ:	Vybudovaním komplexnej technickej infraštruktúry a priemyselného parku v obci sa zvýši životná úroveň obyvateľstva, a tiež sa zlepšia možnosti obce napredovať a ďalej sa rozvíjať.
Oprávnené výdavky:	1. náklady spojené s projekčnou prípravou uvedených úloh 2. náklady realizačné
Časový harmonogram :	1. doplniť projektovú dokumentáciu obnovy budov v Pamiatkovej zóny rekonštrukcie historickej budovy Radnice , Kultúrneho domu, 2024 - 2026 2. realizácia revitalizácie Pamiatkovej zóny – vysadenie stromov v parku na námestí 2024 – 2025 3. realizácia rekonštrukcie historickej budovy Radnice, Kultúrneho domu 2025 - 2029 4. projektová príprava (2026) a realizácia výstavby priemyselného parku 2027 – 2030
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. cca 45 tis. EUR 2. cca 1 tis. EUR 3. cca 3,5 mil. EUR 4. cca 15 mil. EUR
Zdroje financovania	Obec, štrukturálne fondy EÚ, MŽP SR, regionálny rozvojový fond KSK, MH SR
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starosta obce: Ladislav Belányi
Monitorovacie ukazovatele:	počet zrekonštruovaných a novovytvorených budov, zvýšenie podnikateľskej činnosti, zvýšenie ekonomických príjmov obce

Priorita č. 5: Odpadové hospodárstvo

Opatrenie č.1	<p>- rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva</p> <p>Opatrenie je zamerané na zamedzenie vytvárania divokých skládok, na likvidáciu divokých skládok, na podporu investícií do separovaného zberu odpadov, výstavbu zariadení na likvidáciu a recykláciu odpadov.</p> <p><u>Aktivity:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. výstavba 3. etapy skládky tuhého komunálneho odpadu 2. uzavretie a rekultivácia malých divokých skládok 3. budovanie zariadení na zneškodňovanie a recykláciu odpadov 4. zabezpečenie dodržiavania separácie komunálneho odpadu v obci 5. zabezpečenie pravidelnej starostlivosti o zber TKO a odvoz na skládku TKO a tvorba a rekonštrukcia priestorov na separovaný zber odpadov 6. vybudovanie obecnej kompostárne
Opatrenie č. 2	<p>- triedený zber komunálneho odpadu</p> <p>Opatrenie je zamerané na zvýšenú podporu triedeného zberu komunálneho odpadu za pomoci zberných dvorov</p> <p><u>Aktivity:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nákup potrebného technického vybavenia 2. Uzavretie zmluvy s obcou, ktorá má zriadený zberný dvor
Zdôvodnenie:	<p>Stav životného prostredia v obci je potrebné neustále sledovať a udržiavať. Odpadové hospodárstvo v obci nie je v súčasnosti vyriešené tak, aby nemalo žiadne nežiaduce vplyvy na životné prostredie, preto je potrebné tieto nedostatky odstrániť.</p>
Cieľ:	<p>Cieľom je vytvoriť zdravé životné prostredie pre obyvateľov obce.</p>
Oprávnené výdavky:	<ol style="list-style-type: none"> 1. vytvorenie štúdie zberu a odstraňovania odpadov obce a ich využitia pre ďalšie spracovanie. 2. realizácia výstavby III. etapy skládky tuhého komunálneho odpadu v obci. 3. nákup technického vybavenia na triedený zber
Časový harmonogram:	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2024 - 2025 2. 2022 – 2025 3. 2024 – 2027
Oprávnení žiadateľa:	<p>Miestna samospráva, mikroregión</p> <p>Správca skládky odpadového hospodárstva</p>
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	<ol style="list-style-type: none"> 1. cca 10 tis. EUR 2. cca 1,8 mil. EUR 3. cca 500 tis. EUR
Zdroje financovania:	<p>Obec, MŽP SR, štrukturálne fondy EÚ, občianske a iné združenia, podnikatelia, súkromné osoby</p>
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	<p>Starosta obce: Ladislav Belányi</p>
Monitorovacie ukazovatele:	<p>ročné množstvo skládkovaného odpadu na skládke, počet separovaných</p>

komodít odpadov, množstvo vyseparovaného odpadu podľa druhu odpadu

Priorita č. 6: Rozvoj cestovného ruchu

<p>Opatrenie č. 1</p>	<p>- podpora tvorby produktov cestovného ruchu a zvyšovanie kvality poskytnutých služieb návštevníkom obce</p> <p>Úloha č. 1 – vybudovanie priestorového informačného systému v obci</p> <p>Úloha č. 2 – vytvorenie podmienok sprístupnenia kultúrno-historických pamiatok v obci pre návštevníkov obce</p> <p>Úloha č. 3 – vytvorenie podmienok pre letnú a zimnú turistiku, výstavba viacúčelového športového areálu, parku a ihriska pre deti</p> <p>Úloha č. 4 – vypracovanie pamiatkovo – architektonického výskumu objektov areálu “Vodného hradu”</p> <p>Úloha č. 5 – rekonštrukcia objektov “Vodného hradu” a revitalizácia parku v areáli</p> <p>Úloha č. 6 – budovanie cyklotrasy, peších turistických trás a náučného chodníka</p> <p>Úloha č. 7 – vytváranie nových atraktivít cestovného ruchu, marketing rozvoja turizmu</p> <p>Úloha č. 8 – vypracovanie strategickej štúdie vidieckej turistiky v obci</p> <p>Úloha č. 9 - podpora kultúrno-spoločenských a športových podujatí v obci</p> <p>Úloha č. 10 – podpora miestnych mimovládnych organizácií</p>
<p>Opatrenie č. 2 dlhodobé</p>	<p>- výstavba rekreačnej vodnej nádrže v lokalite bývalého „Rybníka“ v južnej časti katastra obce Štítник a prístupovej komunikácie k vodnej nádrži</p> <p>Úloha č. 1 – vytvorenie projektovej dokumentácie na výstavbu vodnej nádrže</p> <p>Úloha č. 2 – na základe projektovej dokumentácie zabezpečiť výstavbu vodnej nádrže, prístupovej komunikácie a potrebných parkovacích miest s infraštruktúrou cestovného ruchu.</p>
<p>Zdôvodnenie:</p>	<p>V súčasnosti majú návštevníci obce nedostatočné možnosti športovo – rekreačného využitia aj jestvujúce zariadenia je potrebné zrekonštruovať a doplniť.</p> <p>V regióne nie vybudované vodné rekreačné zariadenie, ktoré môže ponúknuť turistický pobyt a udržať návštevníkov. Obec preto plánuje vybudovať rekreačnú vodnú nádrž v južnej časti katastra na slnečnom mieste „Pod teplou stráňou“ viacúčelovú vodnú rekreačnú plochu s príslušnou technickou infraštruktúrou a potrebnými službami.</p>
<p>Cieľ:</p>	<p>Zabezpečenie predĺženia turistickej sezóny vybudovaním viacúčelového športového areálu, parku a ihriska pre deti, náučných chodníkov, vodnej plochy a potrebných služieb.</p>
<p>Oprávnené výdavky:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stratégia rozvoja cestovného ruchu v obci 2. náklady spojené s projekčnou prípravou a realizáciou výstavby viacúčelového športového areálu 3. Náklady spojené s projekčnou prípravou a realizáciou rekreačnej vodnej Nádrže
<p>Predpokladaný harmonogram prác:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rok 2024-2025 2. Rok 2026-2027 3. Rok 2027-2029
<p>Oprávnení žiadatelia:</p>	<p>Miestna samospráva, mikroregión, podnikateľské subjekty</p>

Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. štúdiá cca 10 tis. EUR 2. projektová dokumentácia cca 35 tis. EUR realizačné práce 150 tis. EUR 3. projektová dokumentácia cca 50. tis. EUR Realizácia cca 5,5 mil. EUR
Zdroje financovania:	Obec, MŽP SR, štrukturálne fondy EÚ, podnikatelia, združenia, Štátne finančné prostriedky
Zodpovedná osoba :	Starosta obce: Ladislav Belányi
Monitorovacie ukazovatele:	počet návštevníkov, počet prenocovaní, počet vytvorených ponúk cestovného ruchu

Priorita č. 7: Program rozvoja bývania

Opatrenie č. 1	Rekonštrukcia a výstavba bytového fondu Úloha – vytvorenie projektovej dokumentácie na rekonštrukciu nebytových priestorov pre nájomné byty – na základe projektovej dokumentácie zabezpečiť finančné zdroje, verejné obstarávanie a realizáciu rekonštrukcie
Zdôvodnenie:	Pre zabezpečenie bývania obyvateľov obce a udržanie mladých rodín v obci je vytvorenie podmienok bývania a potrebnej technickej infraštruktúry. V súčasnosti obec vlastní nebytové priestory Zdravotného strediska, ktoré plánuje prestavať na nájomné byty.
Cieľ:	Cieľom je zlepšenie stavu bytového fondu a podpora rozvoja bývania na vidieku v rámci Programu rozvoja bývania, ktorý je integrálnou súčasťou Programu rozvoja obce Štítik.
Oprávnené výdavky:	1. Náklady spojené s projekčnou prípravou, verejné obstarávanie a manažovanie projektu. 2. Náklady na realizáciu infraštruktúry jednotlivých lokalít bytovej zástavby
Časový harmonogram:	1. Vypracovanie projektovej dokumentácie - rok 2026 2. Výstavba infraštruktúry – rok 2028 -2030
Oprávnení žiadatelia:	Miestna samospráva, Obec - vlastník nehnuteľnosti
Predpokladaný rozsah rozpočtu:	1. cca 14.600,-EUR) 2. cca 500.000,- EUR)
Zdroje financovania:	Obec, IROP, Fond rozvoja bývania
Osoba zodpovedná za realizáciu opatrenia:	Starosta obce: Ladislav Belányi
Monitorovacie ukazovatele:	Počet vybudovaných bytov s počtom izieb, počet nových domácností a nájomníkov, priestorové vybavenie a spokojnosť obyvateľov

5. Záver

Program rozvoja obce Štítňi spolu s územným plánom konkrétneho územia je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektami na jej zabezpečenie. PRO sa spracováva na obdobie spravidla 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 - 14 rokov. PRO je výsledkom strategického plánovania.

Predpokladaná metodika jednoznačne formuluje obsah a štruktúru dokumentu a popisuje proces jeho tvorby na najnižšej miestnej/obecnej úrovni. Využitím ďalších nástrojov a prístupov z Metodológie a jej príloh umožňuje flexibilitu spracovania podľa konkrétnych potrieb aktérov v území.

Použitá literatúra:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Štítňik na roky 2016 - 2023
- Stratégia rozvoja vidieka v gemerskej časti subregiónu Národného parku Slovenský kras
- Informácia o sociálno-ekonomickej situácii v okrese Rožňava (www.rokovanie.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-196346)
- Zásady ochrany pamiatkového územia Pamiatková zóna Štítňik, Krajský pamiatkový úrad Košice, Rožňava, máj 2017, Ing. arch. M. Timár a kol.